

SLOVENSKI PRIJATEL.

Izhaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja na leto
3 fl. po pošti.

Št. 8.

15. avgusta 1858.

VII. tečaj.

Keršansko - katoljška simbolika.

Avgusta.

1. **Sv. Petra** ketine. Sv. Balbina devica, hči sv. Kvirina, ktera je v sredi 2. stoletja živel, je našla ketine sv. Petra; zatoraj tudi ona ketino v roci ima. Poznej je Evdoksia, supruga (žena) cesarja Teodozia mlajšega, ketino dobila, s katero je Herodež sv. Petra vkazal vkleniti. V Rimu pa se je tedaj una ketina hranila, s katero je bil na povelje cesarja Nerona vklenjen. Ko papež obdve ketini vkup denejo, se, kakor legenda pripoveduje, tako sklenete, da je potem le ena ketina bila. Zdaj so v Rimu cerkev ketinam sv. Petra (ad vincula) v čast postavili, v kateri so čudno ketino hranili; v spomin ove čudne prigodbe se pa današnji dan obhaja (festum S. Petri ad vincula), česar nas tudi podoba koleda opominja, namreč steber s ketino ovit, pri katerem tudi sv. Petra, ključ v roci, vidimo.

4. **Sv. Dominik**, oče mnihov Dominikanov. Sv. Dominik, častiljiv oče in začetnik slavnega pridgarskega reda, ki se je v Španiji od plemenitih in pobožnih staršev l. 1170 rodil, ima več posebnih in znamenitih znamenj, po katerih se lahko od drugih svetnikov razločuje. Vidimo ga v redovni obleki Dominikanov, ima v eni roci zlato jabelko, v drugi knigo, pri sebi pa psa, kateri v zobeh gorečo bakljo nosi. Njegovi materi namreč se je pred porodom senjalo, da v naročji psa ima z gorečo bakljo v zobeh, s katero je cel svet vnel. Tudi vgladamo mu na čelu zvezdo, katero je pri njegovem kerstu neka plemenita gospa na njegovem čelu vidila, ktere zvezde žarki so vso okolico razsvetili. V znamenje svoje nedolžnosti ima tudi lilijo v roci. Enkrat se mu je peklenšek v podobi vrabca prikazal, toraj ima večkrat leto podobo pri sebi. Navadno ima pa tudi molek ali patnošter v rokah, zakaj znano je, da je ravno po njem ova molitva med kristjane prišla, kakor jo je tudi sam molil, ter v nji pomoči iskal spreobračati krivoverce. Koleda nam pa sv. Dominika na leci kažejo, kar nas imenitnega poklica njegovega kakor tudi njegovih redovnikov, namreč, ljudem pridigovati, opominja. Se še najdejo tudi nekatere podobe, na katerih

pred ovim svetnikom] mrtvo dete na tleh leži, katero je spet od smerti zbudil.

5. Sv. Marija Snežnica. Sv. Ožbald, kralj. Na podobah Marije Snežnice se vidi Marija z božjim detetom, in sneg pada na mesto, na katerem so poznej v Rimu cerkev zidali, ktera se „*Maria maggiore*“ imenuje. Zraven pa stojita zakonska, rimski plemenitaž Joan in njegova supruga, kterima se je za papeža Liboria senjalo, da imata tam cerkev sozidati, kjer bo zjutraj sneg ležal.

Sv. Ožbalda, kralja Angleškega, ki je v neki bitvi l. 642 življenje zgubil, malajo s kraljevo krono na glavi; ima tudi na roci krokarja ali vrana, ki perstan v kljunu derži, nad njim pa je sv. Duh v podobi goloba. Ko so ga imeli v kralja maziliti, se je oljena steklenica zlomila, v tem pa vran priferči s sv. križmo in pismom, katero je svedočilo, da je sam sv. Peter ovo križmo posvetil. Čudovitni krokar, ki je tudi po latinsko govoril, je ostal na kraljevem dvoru; in ko se je kralj mislil oženiti, ga je poslal s pismom do device, ktere oče je vse snubače umoril. Krokar pa je svojo nalogo dobro izpeljal. Bojevaje se za sv. vero je sv. Ožbald l. 642 svojo kerv prelil.

6. Spremenjenje Jezusovo. Kolede nas danes opominjajo spremenjenja Jezusovega na gori Tabor, kar tudi sv. kat. cerkev pri današni sv. maši obhaja; toraj tudi mi hočemo nekoliko postati pri podobah, ktere nam leto imenitno prigodbo iz življenja Jezusovega pred oči stavljajo.

Navadno je viditi Jezus obdan od svitlega žara, ter ima na desni Elia, na levi pa Mojzesa; vsi so nekoliko od zemlje povzdignjeni. Pri nogah Kristusovih pa ležijo Peter, Jakob in Joan, ki si obraz z rokami zakrivajo. Elija ima večkrat meč v desni, Mojzes pa ima roge na glavi, in v rokah derži postavne tabli. Scer malajo tudi Elia, da ima pri sebi otroka, ktereга je od smerti zbudil (kralj. 17, 19), v desni roci plameneč meč ter človeško glavo pod nogami; zakaj molikovavske duhovne Baala je dal obglaviti; tudi knigo v levici ima. Kar zadeva roge na Mojzesovi glavi, bo dro vsak vedel, da je rog znamenje oblasti in mogočnosti, moči, zmage in slave, tudi kraljeve časti, kakor nas simbolika posebno sv. pisma starega zakona uči. Tako se bere: „Jehova je moj rog povišal“, mi dal zmagati. (I. kralj 21.) Znano je tudi, kar je Caharija pel: „*Et erexit cornu salutis nobis.*“ (Luk. 1, 69.)

Več umetnikov je skusilo spremenjenje Kristusovo prav dostojno in častitljivo izobraziti. Slavni podobar Pietro Perugino ne samo pred oči stavi pri ovi prigodbi nazoče, kakor Mojzesa, Davida, Salomona, Izaija, Jeremija, Daniela in sibile ali prerokinje, ampak tudi še zraven postavlja imenitne osebe paganstva povišati veličastvo Jezusovo; vidijo se na njegovih sliki Pitagor, Sokrat, Numa

Pompili, Perikles, Leonid, Fabi Maksim, Kamil, Horaci Kokles, Licini, Fabi in Cincinat.

Prelepa in rekel bi, veličastna je podoba, katero je malal slavni Rafael: Kristus plava v snežnobelem oblačilu v sredi nebeske svitlobe; bister in ognjen je njegov pogled, ter je proti nebesom obrnjen. Elia in Mojzes vsa začudjena in radostna spoštljivo gledata v spremenjenega. Učenci pa skoraj osupnjeni na tleh leže in razno razpostavljeni kažejo, da ne morejo ove nenavadne bliščobe gledati. Posebno čudoviten je obraz Gospodov. Spodej na eni strani gore Taborske starši obsedenega fanta pripeljejo, na drugi strani pa ga hoče ostalih 9 učencov ozdraviti, pa ne morejo.

7. Sv. Afra, mučenica. Bila je v Augsburgu na Bavarskem doma, je druga od sv. Afre iz Breščie na Laškem, katero so l. 298 mučili in zatoraj meč v rokah ima. Perva pa je bila popred očitna nesramna grešnica; ali po božjem usmiljenju je postala sveta spokornica in slavna mučenica. Vidimo jo na podobah navadno v sredi ognja k drevesu privezano. V basiliki sv. Bonifacia v Monakovem se pa vidi na germadi; verv, s katero so njene roke zvezane, ravno rabeljnov hlapec okoli stebra ovija, drugi z bakljo germado zažiga, zadej bolj na desni za mučenico pa rimski liktor (stražar) stoji. Njeno mučenstvo spada v l. 304 po Kristusu.

8. Sv. Ciriak, mučenec. Spet zadenemo na svetnika, ki je iz verste 14 pomočnikov, namreč na sv. Ciriaka, ki je bil s svojimi 3 tovarši, katerim je bilo Sisini, Larg in Smaragd ime, dolgo časa v neki ječi zapert. Poznej so jih zunaj Sisinia, kakor tudi še 20 drugih kristijanov s sekiro obglavili za cesarja Maksiminiana.

Sv. Ciriak je navadno kot diakon oblečen, ter ima večkrat denar, vedno pa palmo v roci ter zmaja vklenjenega derži; pripoveduje se namreč, da je Artemio, hčer cesarja Diokleciana in Jobio, hčer Perzijanskega kralja Saporja, hudičev rešil. Mesto Ankona na Laškem ga svojega zaštitnika časti, tudi ga zoper hude duhove v pomoč kličejo.

9. Sv. Roman, mučenec. Letega svetnika malajo v oklepu, v desnici ima sulico, levico derži na sklenico, ki na mizi stoji. On je bil nazoč, ko so sv. Lovrenca mučili, kterega stanovitnost ga je premogla, tudi h keršanski veri prestopiti. Ko so sv. Lovrenca v ječo nazaj pripeljali, mu je Roman klečé verč vode podal, da bi ga sv. Lovrenc kerstil. Njemu so glavo odsekali.

10. Sv. Lovrenc, diakon in mučenec. Pridemo zdaj k podobam imenitnega in obče znanega svetnika, kterega sv. katolijska cerkev skoz celo osminó časti; je sv. Lovrenc mučenec, kterega vselej kot diakona malajo, pri njem pa raženj ali rošt, na katerem so ga l. 258 pekli. Bil je levit sv. Siksta, papeža in milostinjar

rimске cerkve; njegovo usmiljenje do ubogih je močno slovelo, in v spomin tega so v Rimu še v 8 stoletju denarje s podobo svetega Lovrenca kovali.

Znamenito je tudi še to, kar hočemo omeniti: Filip II., kralj Španski, kjer se je tudi sv. Lovrenc rodil, se je pred neko bitvo l. 1557 zaobljubil, da hoče, ako Francoze zmaga, ovemu svetniku v čast samostan sozidati. Zmagal je, pa tudi obljubo spolnil. Za več kot za pet milijonov zlatov je postavil veličastni in po celem svetu znani samostan „Eskurial“ v podobi velike ravnovogline, na njenih štirih voglih so stolpi, kakor noge ražnja, znotraj je po širjavi še trojno poslopje postavljeno; posebni bok pohišva pa deržalo ražnja predobražuje. Leta svetnik včasih tudi sokola pri sebi ima; to toliko pomenja, da, kakor sokol se k svojemu gospodu verne, ter spet vjeti da, ako ravno je pred še prost po zraku plaval, se je tako tudi ovi svetnik v ječo nazaj povrnul, ko je bil že cerkvene zaklade med uboge razdelil.

Mnogo krajev in mest svetega Lovrenca svojega zaštitnika časti.

12. Sv. Klara, devica. Ovo svetnico malajo kot opatico s pastirsko palico v roci, kar pa ni prav, zakaj redovnice, ktere se Klarisarce imenujejo, nimajo opatic. Njih redovna obleka je dolga rujava suknja z ozkimi rokavi, bel pas z vozli, čern pajčolan in bela ruta, ktera se nad čelom vidi. V leti obleki je sv. Klara viditi ter ima svoje razločivno in poglavitno znamenje monštranco ali kelih; zakaj, ko so Saraceni mesto Asisi na Laškem bili oblegli in verh ozidja prišli, jim je sv. Klara monštranco naproti deržala ter jih tako odpodila. Rodila se je v ravno tem mestu l. 1193, kjer je tudi predstojnica bila, umerla je pa ravno tam l. 1234.

13. Sv. Hipolit, mučenec. Ta je bil v molikovavski veri rojen in izrejen, ter častnik pri telesni straži cesarja Decia; bil mu je izročén sv. Lovrenc, naj da ga v ječi čuva; Hipolit pa in vsi njegovi domači so bili potem od sv. Lovrenca kerščeni.

V známne, da je bil tako rekoč jetničar sv. Lovrenca, ima ključ v rokah; večkrat ima tudi pri sebi enega ali dva konja, kterima so ga za rep privezali, da sta ga po kamenju in ternju vlačila, dokler ni svojo dušo tistemu izročil, kterega je tako stanovitno spoznavjal.

15. Vnebovzetje presv. Marije device. Zastran vnebovzetja Marije device umetniki niso sperva prav vedeli, kako bi to malali. Na starejših podobah se navadno vidi, da iz ust umirajoče Marije duša v podobi malega otroka gre, kterega Kristus sprejema, ga v nebesa nesti. Še le na poznejših ali novejših podobah angeli od smerti ustalo truplo Marijno v nebesa nesejo. Sv. Jeronim je dvomil, ali je duša, ali pa telo šlo v nebesa; sv. Avgustin pa je menil, da je duša pred kot telo v nebesa bila vzeta. Naj že bo kakor če biti, mi pri tej reči samo omenimo, kar Durand

(rat. offic. VII. 2.) pravi: „Melius est pie dubitare, quam aliquid circa hoc temere definire; pie tamen credendum est, eam totaliter fuisse assumptam.“ — Na cerkvenih podobah se Marija devica na oblakih proti nebesom vzdiguje, spremljena od angelov, včasih željno gleda v odperte nebesa ter roke proti Sinu in Očetu steguje, ali pa jih ponižno na persih sklepa, ali pa tudi z milim pogledom od zemlje slovo jemlje, kar je slávni umetnik Murillo posebno dobro zadel.

Pri vnebovzetju Marijnem so nazoči apostoli, kakor pri vnebohodu njenega Sina. Kakor legenda pripoveduje, se je njena raka polnila z cveticami (ktere pomenijo njene čednosti) v tem, ko se njeno spremenjeno telo v nebo vzdiguje.

16. Sv. Rok, spoznovavec. V romarski obleki vgladamo navadno sv. Roka, spoznovavca, ki na svojo nago bolno nogo kaže, pri sebi ima psa, kateri kruh v gobcu derži. Ovi svetnik je že pri svojem rojstvu rudeč križ na persih na svet prinesel, kateri se je tudi še po njegovi smerti vidil. V mestu Montpéllier-u od plemenitih staršev rojen, je zapustil posvetno bogastvo, ter se podal na Laško, kjer je kužnim bolnikom tako dolgo stregel, da je sam zbolel in potem moral ves zapuščen v nekem gojzdu ležati. Ko je bil od lakote že ves oslavljen, mu je nek pes kos kruha prinesel. Po hudem terpljenju se je spet ozdravil in potem spet v svoje rojstno mesto Montpellier nazaj vernul, kjer je l. 1348. v Gospodu zaspal. Sv. Rok je zaštitnik ranocelnikov, tudi ga za bolne kolena in zoper kugo v pomoč kličejo.

Blizo mesta Bingen-a na Nemškem stoji na neki gori, kjer se daleč okrog vidi, kapelica sv. Roka, kamor na ovega svetnika dan vsako leto veliko romarjev pride. Slávni nemški pesnik Góthe je 1814 tak shod popisal, ter tudi lepo podobo sv. Roka tam daroval, na kateri se svetnik vidi ravno grad svojih staršev zapustivši kakor tudi vse bogastvo. Zal mladenč je, po romarsko oblečen, ki ima v desnici romarsko palico, v levici pa možnjo denarjev, iz ktere ravno nekemu fantu denarje iztreša. Njemu na desni pes leži. Tudi drugi fant je zraven, ki rožne cvetlice in škatlo ima. Za sv. Rokom se vidi oltar s 3 cveticami, ki trojne obljube pomenjajo.

18. Sv. Hiacint, spoznovavec. Postojmo tudi še pred podobo sv. Hiacinta spoznovavca, ki mora nam že zavolj njegovega bivanja na Koroškem, namreč v samostanu Dominikanov v Brežah, posebno imeniten biti. Bil je iz zlahtne rodovine Olrovansky na Polskem in l. 1183 v mestu Breslavi (Vratislavskem) rojen, poznej pa je v red sv. Dominika stopil. Zatoraj ga vidimo v redovni obleki Dominikanov; ima pa tudi še v desni roci kip Mater božje in v levi roci monštranco. Ko so namreč Tartari mesto Kijev oblegali, kjer je ravno bival, je vzel Hiacint monštranco in

marmorni kip Marije seboj iz mesta, da bi ju divjaki ne ognusili. Na begu pride do reke, kjer ni bilo mosta, on pa svoj plajš na vodo razgerne, ter se tako s svojimi tovarši prepelje. Umerl je l. 1257; papež Klemen VIII. je ga svetnikom prištel.

19. Sv. Ljudevik, škof. Bil je sin Dragotina ali Korlna II., kralja Sicilijanskega in vnuk sv. Ljudevika kralja. Stopil je v red sv. Franciška, v katerem se se njegova čistost, ponižnost in radodarnost do ubogih pred vsemi svetile. Za škofa v Tulusi izvoljen je umerl v 33. l. svoje starosti; zatoraj ga tudi nekteri malajo kot škofa, ki v levici rožo ima; iz desne pa, katero ravno k blagoslovu povzdiguje, gre troje križev na mačko, ktera beži. Hudič namreč se mu je v podobi mačke prikazal, katero je po znamenju sv. križa odpodil. Mačka je predpoda priliznjene nezvestobe; naše meso se nezvesto prilizuje, sv. Ljudevik pa ga je po križu premagal.

Tudi ga malajo v redovni obleki Franciškanov ter ima tri krone pri sebi; zakaj bil je v žlahti s kraljevimi rodovinami, Neapolitansko, Sicilijansko in Jeruzalemsko. Po njegovi smerti l. 1297 je iz njegovih ust roža prirastla v znamenje njegove čistosti, česar nas roža v njegovi roci opominja. L. 1317 so ga bili svetnikom prišтели.

Poznamo pa še drugega svetnika tega imena, namreč Ljudevika IX., kralja Francoskega, ki je bil ded pervega. Njegove kraljeve časti opominja nas kraljevska krona; pa ima tudi ternjevo krono in žezlo iz lilij v roci; zakaj Carigradski cesar Konstantin mu je pravo ternjevo krono Kristusovo poslal, katero je Ljudevik z nar večim veseljem in pobožnostjo sprejel. Tudi se na nekterih podobah piramide vidijo, ki nas imajo križanskih vojsk spomniti, ktere je on v sv. dežele peljal. Umerl je l. 1250 ter je zaštitnik Francoske dežele. Njegov spomin se 25. augusta obhaja.

20. Sv. Bernard, opat in cerkven učenik. Ovi po vsem katoliškem svetu sloviti svetnik je bil tudi vtemeljitelj reda Cistercienzarjev; zatoraj ga nam podobe vedno v obleki ovega reda, namreč v beli suknji z črnim škapulirjem kažejo. Ima večkrat pri sebi sv. križ z gobo in sulico, žebli in ternjevo krono. Tudi panj bčel ima pri sebi, kar nas njegove sv. zgovernosti opominja; zatoraj se on tudi „doctor melifluus“ imenuje. Večkrat je tudi viditi, da pri Mariji stoji, ktera mu božje dete podaja. Omenimo še psa kot njegovega znamenja; zakaj tudi materi sv. Bernarda se je sanjalo, da černohelega psa pod sercom nosi. Umerl je l. 1153. Še Luter Martin ga je toliko čislal, da ga je nad vse mnihe in duhovne povzdignul.

21. Sv. Joana Franciška Fremiot, udovala. Leta svetnica v mestu Dižon na Francoskem rojena, je po smerti svojega moža svetu slovo dala, ter s sv. Franciškom Sal. poseben

žensk red vpeljala, toraj je tudi v obleki ovega reda na podobah viditi namreč, dolga črna suknja in črn pajčolan. Umerla je leta 1641 in papež Klemen XIII. jo je med svetnice uverstil.

23. Sv. Filip Benici, spoznovavec. On je posebno devico Marijo goreče častil, ter v njen red stopil; zatoraj se tudi Marijno ime v sredi zarje nad njim vidi. Kakor legenda pripoveduje, ga je Marija sama tačas, ko je maševal, v red Servitarski poklicala, kar tudi na podobah takole vidimo: Svetnik ravno na oltarju žalostne Matere božje daritev sv. maše opravlja; nad njim je viditi voz, ktereга lev in jagne vlečeta, v njem pa sedi Marija, ter mu redovno obleko podaja. Lev in jagne pomenita Kristusa (vse-mogočnost in milost, pravičnost in ljubezen). Svetnik ni hotel biti škof v Florencu, in ko so ga mislili v papeža izvoliti, je bil v samoto pobegnul. Lete njegove ponižnosti nas opominjata škofvska kapa in papeška krona, ki sta poleg njega viditi. Rodil se je v Florencu ter je l. 1280 v Gospodu zamerl.

24. Sv. Jernej, apostol. Letemu apostolu je bilo popred Natanael ime; poglavar mesta Albanopolis ga je bil k smerti križa obsodil, pred so mu pa še kožo iz trupla zrezali in oderli; zatoraj ima na podobah nož v desni roci, na levi pa oderto kožo, ali pa jo ima na svoji palici obešeno. Nekteri podobarji njegovo mučenstvo tako grozovitno malajo, da je svetnik več zverini kot človeku enak, kar se nam nedostojno zdi. Vidi se namreč, kako sv. Jerneju med dvoje dreves razpetemu ali pa k drevesu privezanemu kožo ode-raj. Neka legenda tudi še pripoveduje, da je sv. Jernej sin Egip-tovskega kralja Ptolmea bil; zatoraj je tudi bagrenico (purpurn plajš) nosil. Tega nečimurnega kinča mu Kristus ni hotel dovoliti; zatoraj mu je enkrat pred povedal, da bo enkrat svojo lastno kožo kot kervav plajš moral nositi. Oznanoval je sv. evangelje tudi v Indiji, krono mučenstva je pa v Armenii dosegel.

28. Sv. Avguštín, škof in cerkven učenik. Sv. Avguštín, slavni škof v Hippo v Afriki, ima navadno serce v roci ali pa pri sebi, iz ktereга verha plamen šviga, ter ga dve puščici vprek pre-badate; zakaj on sam pravi, da je njegovo serce od božje ljubezni prebodeno. Tudi ima ovi svetnik pri sebi fantiča (angela) z žlico v roci. Ko se je namreč enkrat na bregu morja sprehajal premiš-ljevaje skrivnost presv. Trojice, je na enkrat vgladal fantiča, kteri se je, akoravno zastoj, trudil, z žlico morje v neko malo luknjo izčrepati v naznanenje, da se ova skrivnost nikoli ne more zapopasti. Prav natajčno in lepo je leta podoba poobražena v žagradu farne cerkve v Ločah zunaj Belaka. Ravno te prigodbe nas opominja tudi ime *J e h o v a* v sredi trivogline, ki je nad glavo sv. Avguština viditi. Kniga pri njem, iz ktere bliski švigajo, pomenja mnoge bukve, ktere je spisal, ter ž njimi tedajne krivoverce premagal. Tudi simbol ali znamenje sv. Joana evangelista, namreč postojno ima sv.

Avguštin pri sebi, zakaj kakor so v Nicejskem cerkvenem zboru sv. Joana bogoslovca imenovali, tako je tudi sv. Avguštin zaštitnik bogoslovcev. Nekteri podobarji, kakor nam Menzel pove, tudi goloba, podoba sv. Duha nad njega stavijo.

Eremiti ali puščavniki in korarji sv. Avguština so se dolgo prepirali, v katerega reda obleki se ima sv. Avguštin malati, dokler ni papež Sikst I. 1484 ovi prepir ostro prepovedal. Škof je bil, naj se toraj mala v škofovski obleki. Prav lepa podoba letega imenitnega svetnika, iz lesa naravne velikosti izdelana je viditi v velikem oltarju pri sv. Martri na Peravi pri Belaku, — vsakemu se mora dopasti. —

29. Obglavljenje sv. Janeza kerstnika. Pridemo pred podobo, ktera nam žalostno prigodbo iz življenja sv. Janeza kerstnika, namreč njegovo kervavo smert pred oči stavlja. Umetniki jo razno izobražujejo. Tako vidimo večkrat sv. Janeza v ječi, roke ima na herbtu zvezane, ravno mu rabelj s sekiro ali pa z mečem glavo odsekuje. Zraven pa včasih stoji Herodias, prazno skledo v roci. Še več je pa podob, na katerih je viditi Herodias s skledo, v kateri je kervava in bleda glava Kerstnikova, ki ima še očesa zavezane. Drugi spet malajo, da rabelj sam odsekano glavo na skledo položi. V Bružu in Gent-u na Nizozemskem so bile nekdanj podobe viditi, na katerih Janez s perstom na jagne božje kaže, z nogami pa na Herodeža stopa, ktereja je bil s svojo smertjo premagal. Slednič se še najdejo podobe, ktere nam kažejo, kako učenci Janezovi njegovo mervto truplo iz ječe nesejo. Štirji so, katerih eden njegovo roko kušuje. Truplo je še v kože oblečeno. Navadno je pa obglavljenje Janezovo in gostnija Herodeža kakor tudi plesavka na ravno tisti podobi viditi.

30. Sv. Roza Limanska, devica. Leta svetnica, ktera se od njenega rojstnega mesta Lima na Peruanskem v Ameriki, kjer se je l. 1585 rodila, tudi Roza Limanska imenuje, je bila prva roža, ktero je novi svet v venec svetnikov dal. Podobe jo nam kažejo v redovni obleki tretjega reda sv. Dominika; ima ternjevo krono na glavi, ktero je pod svojo pečo, ali pa pod vencem belih rož skrito nosila. Tudi v roci ima rožo, kar nas opominja prigodbe, ktero neka legenda pripoveduje, da je namreč enkrat več rož proti nebu vergla, kakor da bi jih hotela Bogu darovati. Rože pa so se v zraku spopadle v podobo križa, ki je z krogom obdan, kar je pričevalo, da je njeni otročji dar Bogu dopadel. Ni se zastoja Roza ali roža imenovala; zakaj prelepa je bila, vendar je v samostan stopila, ter tam l. 1617 umerla.

Angeli varhi. Sv. kat. cerkev uči, da nas angeli varujejo, in da nam je Bog angelje varhe v pomoč dal. To je že kraljevi pevec David izustil, kar je potem tudi skušnjavec Kristusu rekel: „Bog je svojim angelom zavolj tebe zapovedal, da te na

vseh tvojih potih varujejo, da se kje s svojo nogo ob kamen ne zadeneš.“

Iz djanja svetnikov vemo, da je veliko veliko svetnikov bilo, ktere so angeli vodili in varovali, in kterim so pomagali, ja tudi stregli.

Keršanski umetniki so si prizadevali ovi poklic in to opravilo angelov varhov razno in prav lepo pred oči stavljati; posebno kako angeli varhi mladino od greha in zapeljivega sveta zavračujejo, kako človeka sploh povsod varujejo in nad njim čujejo, ter mu posebno na zadnjo uro pomagajo s satanom vojskovati se. Zatoraj večkrat vidimo angela, ki z levo roko dete derži, z desno pa proti nebesom kaže. Še večkrat je viditi, da angel varh kaže na palačo verh gore, ki nebesa pomenja, in kamor se le ozka stezda vije. Za otrokom se plazi in vije kača, podoba hudega greha in sladnosti. Včasih angel varh na razpotju stoji: na desno je ozka in s ternjem nastlana pot, na levo pa z rožami potrošena. Perva pelje v nebesa, druga pa v pekel. Dalej se tudi večkrat vidi devica, ktero angel varh prime in nazaj derži, ki je v nevarnosti v neko jamo pasti, v kateri strupna kača z odpertim žrelom pod rožami skrita preža. Mnogokrat je tudi viditi, da angel varh z otrokom nad kroglo sveta plava, ter mu v nebeško domačijo kaže. Tudi stoji na nekterih podobah angel varh pri otroku, ki spi, tudi svoje roke čez otroka stega, ali pa stoji pri zibelji otroka, ter mu zglavnik derži. — Posebno pa pomagajo angeli varhi umirajočim. Vidi se angel stati pri postelji umirajočega; pod posteljo leži hudič pripravljen in željen dušo vjeti, pa angelj jo brani, da hudoba nič ne opravi.

Pridiga za 15. nedeljo po binškoštih.

(Od keršanskih pogrebov; gov. L. F.)

„Nesli so k pogrebu mertvega mladenča, edinega sina svoje matere, in veliko ljudi je šlo z njo.“ Luk. 7, 12.

V v o d.

Žalostno se množica ljudi proti vratom mestica Najm pomikuje. Mladenča k pogrebu nesó, — revne vdove edinega sina. Neusmiljena smert ga je vzela v cvetju njegovih let, ker so bli že šteti njegovi dnevi. Tužnost se bere na obličjih pogrebcev; materna žalost vsem v serce sega; pa vendar nobeno serce ne umi in ne čuti tiste britkosti, ktera je preba-

dala serce revne vdove; na mertvaških parah nesejo njenega ljubčeka, ž njim gre njeni up in vse veselje pod zemljo! Ali glej! kdo se po ljubeznivi previdnosti od druge strani mestnim vratom približuje? Jezus je, ubogim, žalostnim, udovam, usmiljeni prijatel. Žalost in veselje, smert in življenje se srečate pri mestnih vratih.

Smili se Jezusu uboga udova, tolaži jo rekoč: „Ne jokaj se.“ Par se dotaknivši reče: „Velim ti, vstani mladenč!“ in oživljen se merlič vzdigne iz par. Groza obide pogrebce, vdovo pa neznano veselje.

Mladenca k pogrebu nesó in množica ga spremlja! Koli-kokrat se to med nami ponavlja? Smert pobere sedaj tega, sedaj unega iz naše družine, iz naše soseske ali fare. Snidejo se, ki so rajnemu v žlahti, pridejo sosedje, bližnji, prijatli, znanci spremit rajnega ali rajno na zadnjem potu k večnemu počivanju. Žalostno znovovi pojo, množica pogrebcev za svetim križem proti britofu stopa, keršanski bratje, sestre molijo za dušo pomertega, to moji ljubi je keršanski pogreb. Najte, da vam razložim:

1. kako se obhaja keršanki pogreb pri katoličanih;

2. kako moramo k pogrebu iti, da bo merliču v čast, nam pa k pridu. Poslušajte!

Razlaga.

1. Kako se obhaja pogreb pri katoljških kristjanih?

a) Merlič se v mertvaško trugo položi, in truga z merlakom pokrije. Resen spomin! naj si v življenju bil še tako bogat, in še tako bogato lepo obleko nosil, en kos perta ali suknja bo tvoja zadnja obleka. Belo obleko so ti dali pri kerstu, merlak ti denejo na trugo!

Spomni se, da pred za drugo obleko skerbiš, za obleko čednosti, s ktero bo tvoja duša stopila pred sodnika, skerbi za svatovsko oblačilo nebeske ženitnine!

b) Sveče pri merliču gorijo, luč se pred merličem nese. Duša ni več v truplu, ali duša še živi, in ako ni brez gnade božje šla v večnost, ji še ni vgasnila luč svete cerkve; cerkev in vsi verni želijo, da bi rajnemu svetila luč večna.

Goreča sveča se kerščencu v roke poda, tudi umirajočemu gorečo svečo v roke deržijo, z lučjo cerkev merliča k počitku spremlja. Žive pa goreče sveče opominjajo, da naj se sveti luč njenih dobrih del!

c) Kedar duhoven do merliča pridejo, ga pokropijo z žegnano vodo in s kadihom kadijo in molijo: „Z roso nebeško naj Bog živi to dušo, in z dišavo nebeško naj jo hrani.“ Kakor se truplo v vodi očisti, naj bo sedaj duša rajnega očiščena vseh grehov in deležna nebeških prijetnost in sladnost.

d) Pred pogrebci se nese križ. Vera, katero nas je križani Jezus učil, bi imela merliča voditi skoz celo življenje, križ ga pelje k grobu. Na križu je Jezus smert in pekel premagal in njim strah in grozo odvzel; zatoraj se križ pred merličem k grobu nese v opomin, da grob za pravičnega strahu nima; zakaj Jezus, ki je na križu umerl, je učil, da mertvi v grobih ne bodo ostali, ampak k večnemu življenju ustali.

e) Merlič se v žegnano zemljo pokoplje; mertvo truplo je seme, iz kterega se bo lepše in neumerjoče truplo izcimilo. Po navadi so britofi pri cerkvah.

Kedar ves svet merliča zapusti in pozabi, ga cerkev v svoje naročje vzame, za njega moli, za njega sv. maše daruje, pobožne opravila opravlja in z obilnim zakladom Kristusovega zaslužnja njemu na pomoč pride.

f) Rajnega žlahta, sosedi, prijatli in znanci k zadnjemu počivanju spremljajo. Med njimi je živel, v svoji sredi ga k pogrebu nesó, in zraven njega bodo na britofu počivali.

Rajni ni ločen od živih, ampak še ud sv. kat. cerkve. Živi mu še morejo pomagati z molitvami in dobrimi deli; rajni pa živim pomaga svojo s predprošno pred Bogom.

g) Tudi zvonovi se milo žalostno glasijo in vabijo zemljana k pokoju. Zvonovi so živega klicali k molitvi in v cerkev, naznanjali mu veselje, opominjali ga nevarnosti, po mertvem žalujejo in vabijo ga k počivanju.

Glasnejši kot zvonovi, ga bode enkrat angelska trobenta iz groba zdramila. Človek! ne zabi tega mogočnega glasu in spominjaj se pogostoma poslednje sodbe!

h) Merliča v jamo spustijo, tri lopatice persti duhovnik na trugo veržejo, rekoč: „Zemlja, vzemi, kar je tvojega, naj vzeme Bog, kar je njegovega, truplo je iz zemlje, duša od Boga navdihnjena.“ „Spomni se človek, da si prah, in da boš se vernul spet v prah.“ Tri lopatice zemlje bodo ti dali za vse tvoje blago; ne zabi tega, kedar po krivičnem spravljáš blago, dereš uboge in reve. Prah si in prah boš, po katerem bodo červi lezli in ljudje teptali; spomni se te resnice, kedar v prevzetnosti bližnega zaničuješ!

i) Na zasipljeni grob duhovnik križ zasadijo in pogrebci se vernejo domu. Glejte, vse merliča zapusti in sčasoma pozabi, le cerkev mu ostane vselej prijetlica. Zatoraj tudi ti cerkve nikdar ne pozabi, temuč ji zvest ostani.

k) Za pomerte se v cerkvi opravlja in daritev sv. maše daruje, ker je dobra misel, za merlve moliti in jim z dobrimi deli na pomoči biti. V nekterih krajih so v ta namen posebne bratovšine, ki za to skerbijo, da se rajnim bratom keršanska čast skaže in za nje moli.

Tako se obhaja kerš. pogreb pri katoljčanih. — Kako pa je treba pri pogrebu biti, da bo merliču v čast, nam pa v korist?

2. „Nesli so k pogrebu mertvega mladenča, edinega sina svoje matere, in veliko ljudi je šlo ž njo.“ Zdi se mi, da vidim veliko množico tiho in žalostno z merličem proti mestnim vratom stopati; vsi čutijo žalost, ktera je vjedala serce revne, uboge udove. Svet strah mora nas obiti, kedar vidimo pogrebce resnobno merliča spremljati. Vsi se tako vedejo, da se jim na obličju bere, oni vejo, kaj opravljajo, da brata k pogrebu nesó, in mu zadnjo čast skazujejo. Prigodi se pa tudi, da se vidijo pogrebci, kterih obnašanje pričá, da ne pomnijo, kje so in kaj opravljajo.

Kadar spodobno k pogrebu gremo, mertvega častimo, mu hasnimo, in delo kerš. usmiljenja storimo; kedar se nespodobno obnašamo, se ob dobro delo pripravimo in grešimo. Sama hoja še ni zadosti, temuč kot kristjani moramo kristjane k pogrebu spremljevati; zatoraj poslušajte, kako se moramo vesti:

a) Radi moramo k pogrebu iti, ker je to dobro telesno delo usmiljenja. Rajni je bil naš brat ali sestra, po Jezusu

nd katoliške cerkve in zvezan z nami po kervi našega zveličarja in z molitvami, med nami je prebival in živel; keršanska ljubezen od nas tirja, da merliču slednjo čast skazemo. Sv. Ambrož uči: „Ni boljše službe, kot mertve pokopavati, ker jo onemu storimo, ki nam je ne more verniti, in njega, ki je z nami ene nature, ropnih ptic in zverin varujemo.“

b) Pri pogrebu moramo moliti, in se spodobno obnašati; kajti pogreb je sveti hod, hod do vrat večnosti, skoz ktere bomo tudi mi danes ali jutre iti morali. Moliti moramo za dušni pokoj rajnega, in da bi mu Bog bil usmiljen sodnik. „Mertvemu ne odreci svoje dobrotljivosti.“ Modr. 7, 37.

Kaj pa moramo misliti, kedar k pogrebu gremo?

c) Danes tega nesó, jutre morebiti menel! Pred nekaj dni je še rajni bil vesel svojega življenja, in na smert ni mislil, danes mora že pod zemljo. „Človek je kot trava, ki še danes stoji, in jutre se pokosi.“ „Človek svojega konca ne ve! Kot se ribe na ternku, in ptice v zankah vlové, napade človeka nagloma težavna doba.“ Ekl, 101, 28. Kako bi bilo za te, ko bi te Bog danes poklical, poglej svojo vest! Bi se upal pred sodnika? Glej kako strese ta misel!

Kakor kaplja na veji je, ktero veter odpiše, kakor kamenček v stermem plazju, kterege se le zadeneš, da se hitro v globino zaleti. „Danes meni, jutre tebi“, namreč merlič govori, bomo toraj pripravljene, ker ne vemo ne ure ne dneva.

d) Kdo je bil rajni? Bil je bogat, kaj mu je ostalo? merlak, truga in na verh gomila persti, to dobi siromak. „Nag je prišel človek iz maternega telesa, tako se bode tudi vernul, nič ne bo nesel seboj“, Ekl. 5, 14. Ne zanašajmo se na bogastvo, posebno se varujemo krivičnega blaga!

Imel je rajni veliko družino, dosti prijatlov. Do groba ga spremijo, ž njim noben ne gre, da bi mu na pravici bil pomočnik. „Moji rodovniki so me zapustili, in moji znanci so me pozabili. Moji hišni in dekle me imajo kot ptujca, pred njih oči sem kakor inostranec.“ Job. Skerbimo za prijatle: Jezus naj bode naš prijatelj, njegova sveta cerkev naša prijateljica, to je zvesto mogočno prijatelstvo, ktero tudi v večnosti kej premore.

Bil je rajni reven, in veliko je stradal, veliko terpel. Kaj mu manjka sedaj? Jezus je po njega prišel, in ga rešil vseh nadlog. Pozabljene so njegove težave, ali Bog ni pozabil zaslužb, ktere si je siromak v poterpežljivosti pridobil. O vesolnem ustajenju se bode svetilo njegovo truplo in razodele njegove čednosti. Zatoraj ne obupajte, če tudi na tem svetu terpite!

e) Poslušaj druge ljudi, kako sodijo rajnega, mertvega sam ne sodi, Bog ga bo sodil, pa iz sojenja drugih se smeš učiti. Kakor rajnega bodo sodili tudi tebe. Kako mar želiš? Kaj ne, da bi vsi tebi hvalo dajali: Ta je bil pravi kristjan, pravičen, dobrotljiv itd. Živi tako, kakor hočeš, da bi te ljudje sodili, ali poslušaj, to je le sodba ljudi, ktera merliču ne hasni, ne škoduje. Tam v večnosti boš pa stopil pred drugega sodnika, kteri te bo po svoji vsevedejočnosti in pravičnosti sodil. Njegova beseda bo večna, in te pahnila ali v večno pogubljenje, ali pa povzdignila med zveličane.

S k l e p.

Tako, preljubi poslušavci! se obhaja keršanski pogreb, to je njegov pomen, rajnega častiti, ker je še z nami v zavezi svete cerkve, in bo veličastno spet od mertvih ustal; spodobno se moramo obnašati, moliti in resnobne reči pre-mišljevati, tako bomo rajnega častili in samim sebi koristili. O zares, kdo bi ne spoznal, da kat. cerkev za svoje pomerte lepo skerbi, po mertvih lepo opravlja, in zapuščenim britkosti in grenkosti mnogo oslajšuje. Za rojenca skerbi, odraščenca vodi, merliču pa s celim zakladom prejetih gnad na pomoč pride, in nikdar ga ne pozabi. O katoljška cerkev! tvoje lepote prehvaliti ne morem! Spomnim se, da bode tudi moje truplo prej ali šlej na parah ležalo; tedaj bojo prišli bratje po Jezusu Kristusu, bojo iz keršanske ljubezni vzeli truplo in ga k pogrebu spremili. Naj bi bil še tako reven, sv. kat. cerkev uči, mertve pokopati je telesno delo keršanskega usmiljenja. Tega zaslužnega dela se pa tudi hočem deležnega storiti. Kedarkoli vidim merliča k pogrebu nesti, se hočem iz keršanske ljubezni pogrebcom pridružiti in mertvemu še zadnjo čast skazati. Sveta Praksedes, imenitna Rimljanka, je rano jutro

ustajala in po cestah, ulicah in okolici Rimski preiskala kraje, kjer so malopred mučenci kri za sveto vero prelili. Zbirala je skerbno vsako kapljico kervi, in perst, ktera je bila omočena svete kervi in je vsa vesela hitela domu. Marsikterega merliča je sama na svojih ramah nesla v keršanske pokopališča. Tega, moji ljubi, zdaj ni treba, takih dobrih del ne moremo več storiti; ali mertve k pogrebu spremljati, zapuščene žive tolažiti in jim pomagati, za rajne moliti je še mogoče, dobro in zaslužno. Hočem se pa tudi potruditi, da umerjem smert pravičnega: Zveličani so, ki v Gospodu umerjól Amen.

Pridiga za malo gospojnico.

(Marija ljubi grešnika, sovraži pa greh; gov. A. L.)

„Pribežališče grešnikov, za nas Boga prosi!“ Laur. lit.

V v o d.

Ako je na svetu kaj gerdega in zaničljivega, je gotovo greh. Koliko žalosti, nesreče, britkosti in revšine je naredil greh med angeli in ljudmi. Lucifer, naj lepši izmed angelov, je bil pahnjen s svojo druhaljo iz nebes v peklenski brezen, iz božjega prijatla je bil božji sovražnik, iz angela hudič zavolj — greha. Adam in Eva sta bila pahnjena iz lepega raja v neizrekljivo revšino za vse naslednike, zgubila sta bila prirojeno nedolžnost zavolj — greha. Kanj, pervorojeni človek na zemlji, bil je od Boga preklet zavolj — greha. Zakaj je s solzami močil kralj David svojo posteljo in je jedel kruh s pepelom potresen? zavolj — greha. Zakaj se je pokorila Magdalena toliko let v puščavi? zavolj — greha. Zakaj je žalovalo toliko svetih ljudi toliko let in pretakalo tako britke solze? zavolj — greha. Bili so grešniki. Grešniki pa bodo pokončani, pravi sv. pismo. „Oni bodo zginili, kakor zgine dim; kakor se raztopi vosek pri ognju, tako bodo poginili grešniki pred božjim obličjem,“ govori kraljevi prerok (ps. 67, 3.). Koga zadeva to, ako ne nas revnih Adamovih otrok! Le Marija, prečista de-

vica, je bila brez greha spočeta in danes jo je sv. Ana brez vsega greha rodila. Le njej veljajo besede sv. Duha v visoki pesmi: „Ti si vsa lepa, prijateljica moja, in madeža ni v tebi!“ (4, 7.) Mi smo pa grešniki vsi brez izjeme, in „ako rečemo, da nimamo greha, zapeljujemo sami sebe, in resnice ni v nas.“ (1. Jan. 1, 8.) Kaj nam je tedaj početi? ali naj ostanemo grešniki in se pogubimo v greh, kakor nesrečna Kajn in Judež, ki sta v greh obupala na božjem usmiljenju in sta se vekomaj pogubila? Bog nas tega vari! Boga, zgolj dobroto, moramo ljubiti iz vsega serca, sovražiti pa greh, naj večje hudo, in pribežati s skesanim sercom k Marii, naši materi, da dosežemo milost pri Bogu; kajti Marija, devica nar zvetejša, sovraži greh, pa ljubi vse grešnike in grešnice, ona je pribežališče vsem spokornim grešnikom in grešnicam, pa tudi sovražnica vsakega greha; to vam bom dans dokazal z božjo pomočjo. Pravim torej:

1. Marija, prečista devica, je res pribežališče grešnikov.

2. Marija, prečista devica, je sovražnica grehov. Poslušajte spokorni grešniki in grešnice, da se veselite; poslušajte pa terdovratni, da se tresete! Marija pomagaj! —

Razlaga.

1. Marija, prečista devica, je res pribežališče grešnikov.

Če prebiramo pazno sv. pismo, vidimo na več krajih, kako je bil neskončno usmiljeni Bog v stari zavezi odločil nekatere mesta, pribežališča, kamor so se zatekali hudodelniki, zadobili svobodo ter si oteli življenje. Kar so bile v stari zavezi take mesta hudodelnikom, to in še veliko več je nam v novi zavezi, v zavezi milosti, Marija, prečista devica. Ona je zares vesoljno pribežališče vseh grešnikov in grešnic, ki obžalujejo svoje grehe, se spreobernejo in poboljšajo. „Ona je namreč mati milosti, mati usmiljenja, delež ljudi in pribežališče grešnikov,“ pravi sv. Bernard. Tako jo imenujemo tudi mi, pozdravljamo jo z besedo in s sercom in zdihujemo k njej v litanijah: Pribežališče grešnikov, za nas Boga prosil!

Kralj Asver je bil sklenil po nasvetovanji Amana, pomoriti po vsem kraljestvu na en dan vse Jude, mlade in stare, moške in ženske. Mardohej, to slišati, razterga žalosti svoje oblačila, obleče ostre in je vsakemu na znanje dal svojo žalost. Po vseh deželah, mestih in vaseh, kamor je došlo kraljevo povelje, je bila pri Judih velika žalost in britkost. Mnogi izmed njih niso ležali na postelji, ampak v ostrem oblačilu in na pepelu. Kaj je početi v toliki nevarnosti? Mardohej prosi kraljico Estero, naj prosi pri kralju za ljudstvo. Estera se usmili, gre h kralju Asveru in sprosi Judom milost in življenje. — Kar je bila Estera v stari zavezi Judom, to in veliko več je Marija, nebeška kraljica, pri Bogu vsem, ki jo klicajo z otroškim zaupanjem na pomoč. Tudi ona sprosi pri Bogu milost in življenje, spreobrnjenje in stanovitnost njim, ki so zavolj grehov žalostnih in potertih serc. Izmed sto in sto izgledov vam hočem samo dva povedati. Nek mladeneč na Portugalskem je častil delj časa Marijo priserčno, pozneje pa je zašel v velik ostuden greh. Tega greha se je tako sramoval, da ni vedel, kam bi se djal. Neki večer je šel v gojzd. Tam je objokoval svojo revšino in zapravljeno nedolžnost, in ker mu ni bilo več preterpeti grizenja vesti, gre k bližnji reki, da bi vanjo skočil. Že stoji na bregu, pa priporoči se, kakor je imel navado pred grehom v varstvo Mariji — in glej! zdi se mu, da vidi Marijo pred seboj, ki mu prijazno govori: Nikar tega, ampak pojdi, spokori in spovej se, zapusti slabo tovaršijo in služi Bogu, in prejel boš milost in odpusčanje! Mladeneč uboga in se reši s pomočjo Marije dušne in telesne pogube, časne in večne nesreče. K sv. Alfonzu Liguorijanskemu je bila prišla enkrat velika grešnica. Solznih oči mu toži revni stan svoje duše. Alfonzu se usmili v serce, zaverne jo na Marijo, pribežališče grešnikov in pravi z ljubeznjivim glasom: Zaupaj, hči, zaupaj! Pokazati ti hočem pot, po kateri se boš vernila k nebeškemu Očetu. Glej! mater imamo, ime ji je Marija, in ta je posebno pribežališče grešnikov. Kaj ne stori vsega mati svojim otrokom? Ako pade eden, popusti vse druge, in pomaga temu po koncu. Hladí mu bolečine, briše mu vmazane ročice, in ga tolaži ljubeznjivo. Pojdi k

tej dobri materi! pomagala ti bo vstati iz greha in z matersko skerbjo bo snažila tvojo vmazano dušo. Alfonz ni svetoval zastonj. Grešnica je pribežala k Mariji, in spoznala v živo, da je Marija posebno pribežališe grešnikov. — O ko bi se tudi nam nebesa odperle, kakor so se nekdanj sv. Janezu, tudi mi bi vidili ondi na tisoče in tisoče svetnikov in svetnic, ki so se spreobrnili in poboljšali le s pomočjo Marije device ter dosegli večno življenje.

Marija je bila brez greha izvirnega in lastnega. Mi pa smo revne grešne stvarí, ravno zato se ji smilimo in ona si prizadeva, nas oteti in zveličati. Marija je mati božja, kraljica nebes in zemlje. Zavalj grešnikov, pravi sv. Tomaž Akvinski, je ona dosegla tako visoko čast. Zato pa tudi ona grešnikov nikoli ne pozabi, ampak se ozira z materskim sercom na nas in je naša prošnja pri Bogu. Ona je pa tudi naša prava mati. Od nje je vzel novi Adam, Jezus Kristus, človeško naturo, in po njem smo bili pri sv. kerstu božji otroci torej njegovi bratje in otroci Marije. In kateri otroci so pač materi naj bolj pri sercu? Ali ne oni, ki so naj bolj nesrečni, grešniki? O zmoteni grešniki in grešnice, ki se čedalje bolj bližate po poti hudobije večni nesreči, obrnite se nazaj k Mariji, zavetnici vseh spokornikov, in ako stojiš že z eno nogo v peklu, ako si že zgubil skorej vse upanje, glej Marijo, prečisto devico, ona je še tvoje pribežališče, tvoje upanje, tvoja pomoč, ako le resnično želiš, poboljšati se, greh zapustiti in se mu, s pomočjo od zgorej, popolnoma odpoveš. Dokler tičiš radovoljno v grehu, dokler imaš kakoršnjokoli nagnjenje do njega, tako dolgo si zavalj greha zopern Bogu in Mariji. Ako pa obžaluješ greh, in mu v sercu ne daš več prostora, si prijeten Bogu in Mariji. Dokler služiš hudiču z napuhom, lakomnostjo, z mesenim poželenjem, s preklinjevanjem . . . sploh z grešnim življenjem, zastonj misliš milost in odpuščanje pri Bogu zadobiti po Marii. Ako se pa odpoveš grehu, zapustiš slabo tovaršijo, grešno priložnost, hude navade, ako poravnaš vso krivico, odpustiš razžalnikom, slovo daš nesramni ljubezni, tedaj boš spoznal in poterdil, da je Marija zares pravo pribežališče vseh spokornih in skesanih grešnikov in grešnic.

2. Marija, prečista devica, je pa tudi sovražnica grehov.

Kakor je Marija, prečista devica, pribežališče grešnikov, tako sovraži ona vsak greh. To bolje razumeti, moramo ločiti grešnika od greha; grešnik lahko zadobi pri Bogu in Marii milost in usmiljenje, nikdar pa ne greh. In ako zapustita Bog in Marija grešnika, ako ga sovražita in kaznujeta, delata to le zavolj njegove nespokornosti in terdovratnosti v grehu. V tem pomenu sovraži pravični Bog, in z Bogom Marija hudobnega in njegovo hudobijo, kakor govori sv. Duh v bukvah modrosti, ko pravi: „Bog sovraži enako hudobnega in njegovo hudobijo,“ (14, 9.) in učeni Kornelij a Lapide pravi razlagaje te besede: „Hudobnega sovraži Bog samo zavolj njegove hudobije.“

Enako je tudi z Marijo. Tudi Marija govori z besedami večne Modrosti: „Prevzetnost čertim in napuh in hudobno pot in na dvoje govoreče usta,“ (preg. 8, 13) ker kakor je zopern napuhjen ponižnemu, tako sovraži tudi Marija, ki se je iz ponižnosti imenovala dekle Gospodovo, gnilo prevzetnost. „Marija sovraži prevzetnost,“ pravi učeni Markanci „ker je bila v ponižnosti in zavolj ponižnosti izvoljena in povišana do naj večje časti božje matere, kakor je bila Eva, naša prva mati, zavolj napuha pahnjena iz zemeljskega raja. „Ker ona je bila izvoljena zavolj ponižnosti, kakor je bila Eva pregnana zavolj prevzetnosti, so njegove besede.

Kakor napuh, tako studi in sovraži Marija tudi dvojezične usta in podpihovavce. „Ona sovraži tudi in studi dvojezične usta,“ piše še dalje Markanci od Marije; ona, neomadežana devica, je edinih misel s svojim ženinom, s sv. Duhom, ki pravi v pravičnem serdu do greha: „Preklet je podpihovavec in dvojezičnik, zakaj on bo veliko mirnih zdrabil med seboj!“ (Sir. 28, 15.)

Marija sovraži tudi nečistost toliko bolj, ker je bila spočeta vsa čista, vsa lepa, brez madeža; ker je bila pred rojstvom in po rojstvu zmeraj čista devica, zato se imenuje v sv. pismu „mati čiste ljubezni,“ kakor bi hotla s tem na znanje dati, kako da sovraži vso nečistost in meseno ljubezen.

Marija pa ni le mati čiste ljubezni, ona je tudi „mati strahu božjega.“ Ako pa sovraži strah božji greh, (preg. 8.) govori lahko tudi Marija z Jezusom, svojim ljubim Sinom, da studi in sovraži hudobne pota, in sleherno hudo.

Vse to nam jasno priča podoba Marije brez madeža spočete. Ona stoji na kači, obdana z nebeškim sijnjem. Kaj pomeni kača pod nogami? greh, kogar začetnica je peklena kača. Marija ji je sterla glavo, ker ni bila nikdar v njeni oblasti in je rodila Njega, ki je premagal greh, smert in pekel.

O kako napčno delajo torej oni, ki časté z vsakdanjo molitvijo Marijo, pa ne opusté greha, ki ji je nad vse zopern in ostuden, ki služijo hudiču z napuhom, z jezo, s sovražtvom, ki živé v nečistosti, strežejo svojemu mesenemu poželenju, in ne pomislijo, da je Marija, mati čiste ljubezni, „vrata“ po besedah cerkvenih učenikov, ki so zaperte grehu, pa odperte grešniku. Kteri terdovratni ostanejo v greh in hudobijah, pa vendar iščejo pri Marii pribežališča, so podobni filistejcom, ki so se uklanjali z enim kolenom skrinji zaveze, z enim pa moliku Dagonu. Taki iščejo zastoj pomoči in pribežališča pri njej.

Kakor je nekdanj prerok Elija vprašal Izraelsko ljudstvo, ki bi bilo rado zraven pravega Boga častilo tudi molika Baala, tako vprašam tudi jaz vas: Kako dolgo se boste še obotavljali, komu bi služili? Če je Gospod vaš Bog, podajte se za njim; če je pa Baal, podajte se za tem.“ Če je Marija vaše pribežališče, obžalujte in zapustite svoje grehe, ker ona jih sovraži in ne more biti pribežališče tistim grešnikom, ki ljubijo greh, gredó za njim in se ga derzé z nespokornim terdovratnim sercom. Ker kakor se ne strinja pravica s krivico, luč s tamoto, Jezus s satanom, tako tudi ni mogoče, da bi bila Marija pribežališče nespokornim grešnikom. Sv. Bonaventura pravi od Marije, da ona ne jemlje v svoje varstvo tistih, ki so tako dolgo v greh in jih grehi zapusté. Vse drugače je pa s spokornimi grešniki, ki obžalujejo grehe in se poboljšajo. „Če je kdo še tolikrat grešil“ je rekla Marija sv. Birgiti, „če se pa poverne k meni s resničnim poboljšanjem in s pravo ljubeznijo, sem pripravljena, sprejeti ga. Ne gledam koliko je kdo grešil, ampak s kakšnim namenom in s kakšno voljo da se poverne

k meni, ker se imenujem in sem tudi res mati usmiljenja.“ Grešnik! grešnica! kakšne misli te obhajajo? Ako dvomiš zavolj ostudnosti in obilnosti svojih grehov nad božjim usmiljenjem in zato odlašaj pokoro, brez ktere ni izveličanja, priteci zaupljivo k Marii, pribežališču grešnikov, k materi usmiljenja! Ako tli le še iskrica ljubezni in pobožnosti do Marije v tebi, ti bo ona pomagala, ako le delaš pravo pokoro ter zapustiš greh in grešno priložnost.“ Verni se k svoji gospej in ponižaj se pred njo!“ (gen. 16,) prosi jo odpuščenja zavolj storjenih grehov, in ona, mati usmiljenja te bo spet milostljivo sprejela, ker, kdor je njo prosil za pomoč, še nikoli ni bil zaveržen, ker ona je pribežališče spokornih in skesanih grešnikov. Amen.

Pridiga za praznik sv. imena Marije in 16. nedeljo po binkoštih.

(Kaj pomeni ime Marija? Gov. A. L.)

„In devici je bilo ime Marija.“ Luk. 1, 27.

V v o d.

Ljubi kristjani! Danes praznujemo, kakor veste, praznik sv. imena Marije device. Bog sam je zapovedal sv. devici ime Marija dati, da bi s tim pokazal, koliko srečo naj pričakujejo vsi ljudje od te device. To ime so toraj od nekdaj v katoljski cerkvi visoko častili, in ko so leta 1683 kristjani na prošnjo Marije preč. device Turke premagali in jih razkropili, so zapovedali sv. Oče papež Inocenc XI., da imajo vsi kristjani po vsem svetu v vedni spomin na to pomoč vsako leto na danešnjo nedeljo praznik imena Marije obhajati. Kaj posebnega more toraj to ime pomeniti in posebno moč imeti, ko ga je Bog sam dal materi svojega Sina in ga tudi cerkev očitno častiti veli.

Ker smo se danes v tem svetišču snidili to ime počastit, mislim, da bo vsak rad slišal:

62
79
87

„Kaj da pomeni in kakšno moč da ima to skrivnosti polno ime Marija?

Marija pomagaj, da moje besede padejo na rodovitno zemljo! —

Razlaga.

Sv. cerkveni očetje pravijo: Ime Marija pomeni v našem jeziku morska zvezda. Že to nam dovolj priča, kaj je Marija za nas kristjane. Mornarji, kateri se po globokem morju vozijo, imajo svojo zvezdo, na katero se ponoči ozirajo, da s pravega pota ne zaidejo, ali pa če so že zašli, da zopet pravi pot k svojemu domu najdejo. To zvezdo imenujejo morsko zvezdo. Kar je toraj ta zvezda mornarjem na globokem morju, to in še veliko več je nam Marija na morju našega življenja.

1. Marija nam kaže našo pravo domovino, cilj in konec našega popotvanja. Ona, naša dobra mati, je pred nami šla s svojim božjim Sinom, da bi tam pri Bogu skerbela za naše zveličanje in nam tamkej stanovanje pripravila. Tam gori torej, kjer se v nebeškem veličastvu sveti in nas v svojem naročju objeti želi, tam je naše pravo domovanje, naša prava domovina. Tukaj samo popotvamo, po ptujem, od danes do jutri — tukaj nam ni ostati. O ko bi pač vsi to prav premislili, in svojega cilja ne zgrešili, da bi ne iskali sreče tam, kjer je ni, namreč v veselju, razujzdanju in premoženju tega sveta, ampak da bi se neprenehoma ozirali po Mariji, morski zvezdi, ki nam kaže pravi cilj, pravo domovino!

2. Kakor morska zvezda mornarjem sveti s svojo lučjo, tako sveti nam Marija na potu v našo pravo domovino s svojim lepim izgledom. Sveti vsem s svojimi lepimi čednostmi. Mlencem in devicam s svojo deviško sramožljivostjo, staršem s skerbjo za svojega božjega Sina, zakonskim z zvestim spolnovanjem zakonskih dolžnost, vsem pa brez razločka s ponižnostjo, pokoršino in poterpežljivostjo v križih in težavah in z resnično delavno ljubeznijo do Boga in do bližnjega. Po tem potu je hodila, po tem potu prišla v nebesa, to je toraj pravi edini pot, po katerem tudi mi tjekej priti zamoremo. Na Marijo, morsko zvezdo, se torej ozirajmo, ako hočemo pravi pot v nebesa dobiti. Po njenih stopinjah hodimo in nikdar

ne bomo zašli, — ker Marija nam kaže pot v našo pravo domovino — v nebesa.

3. Pa še veliko drugega dobrega nam skazuje ta zvezda Marija. — Kakor na morju tako nam tudi v našem življenju mnoge nevarnosti grozé. Kmalo stiskajo skerbi naše serce, kmalo se nesreče nad nami zbirajo, velikokrat se hočejo vse nevihte nad nami razsuti, tako da ne vemo ne kaj početi, ne kam se djati. Ja strašne so velikrat človeka sile in nadloge! Pa naj bučé viharji in vetrovi šumé, kakor jim drago, Marija, morska zvezda nas nikoli ne zapusti. Ona je težave življenja veliko bolj poskusila, kakor kateri koli človek, torej nikomur pomoči ne odreče, ki se v sili in potrebi k njej oberne. In za kogar ona prosi, bo gotovo uslišana in mu rešenje zadobila. O koliko milijonov nesreč je ona s svojo prošnjo od posameznih ljudi in celih dežel odvernila. Znamnja, kapele in cerkve, njej v čast zidane, to na tanko spričujejo. Koliko bolnikov je zdravje, koliko žalostnih tolažbo, koliko preganjanih pribežališče po njeni prošnji zadobilo! Sv. Janez Damaščan Marijo takole ogovori: „Tisti naj molči od tvojega usmiljenja, kdor te je v nadlogah na pomoč klical in uslišan ni bil“, — kakor bi s tim hotel reči: Vsi kličete Marijo na pomoč, ker ona je še vsakega uslišala. To priča tudi sv. Terezija iz lastne skušnje, ko pravi: „Kadarkoli sem se Mariji priporočila, vselej še mi je ona pomagala.“ In sv. Francišek zaterdi, da je dušni mir še le po prošnji Marije preč. device zadobil. Tako se še dandanešnji godi. Kdorkoli se v nadlogah in težavah k Mariji oberne, in jo na pomoč kliče, ona ga gotovo sliši, če mu je le v zveličanje. Torej piše sv. Bernard: „Ti, ki te po morju tvojega življenja nesreče semtertje mečejo, nikar svojih oči preč od Marije ne obrni, da poginul ne boš.“

4. Tudi potem, ko nesreč viharji potihnejo, se oblaki razpodé, in je mirno, tiho naše serce, tudi potem smo še zmeraj v nevarnosti. Star pregovor pravi: „Če je tudi jasno nebo, so brodniki (mornarji) v nevarnosti.“ In res. Bolj ko je človek srečen, bolj ko se mu po volji godi, toliko večje so skušnjave, toliko nevarniše je njegovo življenje. Nasproti pa, kolikor bolj smo nesrečni, toliko bolj želimo po boljšem

življenju. Skušnjave pak zamorejo našega serca od Boga odverniti, in ga v večno nesrečo pogrezniti. Skušnjave umore véro, zbrisejo upanje in ljubezen ugasnejo. Ja v skušnjavah je naša pozemeljska sreča, je mir vesti, je večno zveličanje, je vse v nar večji nevarnosti. Pa serčni bodimo in ne bojmo se tudi v nevarnostih ne, ker Marija, morska zvezda, svojih služabnikov tudi v nevarnosti ne zapusti. Na-njo se ozirajmo, ime Marija s častjo in zaupanjem izgovorimo, in bežal bo satan, zapustile nas bodo skušnjave. Nek oficir je imel delj časa žensko pri sebi in je ž njo nečisto živel. Pozneje spozna to pregrešno življenje, in dá to peršono preč od sebe, in živi zanaprej prav čisto, sramožljivo in pobožno. Čez nekoliko časa bi bil vendar rad vedel, kaj kej njegova poprejšna pregrešna tovaršica počne, ali morebiti zdaj s kom drugim tako živi, kakor je poprej ž njim. Ustane, gre in jo hoče obiskati. Pa komaj na prag stopi, kjer je ona stanovala, ga preleti sveti strah in nevarnost spoznavši, v katero se je podal, zavpije: „Pomagaj o Marija, moja gospa, ker skušnjave me zapeljujejo!“ In kakor bi ga nekaj s silo stran potegnilo, se oberne in gre nazaj na svoj dom. — Marijo v skušnjavah na pomoč klicati, nam tudi sv. Bernard prav serčno priporoča, ko reče: „Če te napuh, obrekljivost ali nevošljivost semterje goni, ali če jeza, lakomnost, poželjivost mesa tvoje serce mami, ozri se na zvezdo, klici Marijo!“

5. Kako pa, če človeka skušnjave na enkrat, preden se popolnoma zave, obsujejo in ga v greh zapeljejo? Če si v slabo nagnjenje že privolil, ali pa že greh celo v djanju zares storil? Ah Bog vari slehernega te nesreče! Če se je pa že vendar zgodilo, če je že človek greh storil, ga Marija tudi tukaj ne zapusti, ako jo kliče na pomoč.

Marija, morska zvezda, mu sveti, da nesrečni grešnik ugleda zavetje zakramenta sv. pokore, in se ga poprime. Ona mu sprosi od Boga gnado, da se vzdigne iz brezna pregreh, spokori in poboljša. Nek mladenč je bil nečistemu grehu tako udan, da mu je bil že ta greh v naturo, tako da je bil že sam obupal nad svojim poboljšanjem, in njegov spovednik ni nič vedel, kaj ž njim začeti. V Mario, mogočno pomočnico je spovednik še zaupal, torej mu svetje, naj vsako jutro po

jutranji molitvi še to molitvico v čast Marije moli: „O Marija, moja gospá in mati, v znamenje, da ti hočem zvest in pokoren biti, ti darujem danes oči, ušesa, jezik, serce in sam sebe se ti popolnoma darujem. Tvoj hočem biti celi dan, ves tvoj. O vari in brani me torej, ker ves sem tvoj!“ Tudi mu spovednik svetje, da, kedar koli ga skušnjave napadajo, naj k Mariji iz serca zdihne: „O Marija, moja Gospá, pomisli, da sem tvoj, vari me.“ Mladenč stori, kar mu je spovednik nasve-toval, moli vsako jutro po jutranji molitvi še v čast Marije in zdihne v skušnjavah k Mariji rekoč: „O Marija, moja gospá, pomisli, da sem tvoj, vari me!“ In glejte, nič več ni zana-prej nečistega greha storil, je pobožno živel in srečno umrl. Glejte kristjani, koliko pomaga Marija naj večjemu grešniku, ako jo v resnici na pomoč kliče! Torej pravi sv. Bernard: „Ako si pobitega serca zavolj svojih velikih in ostudnih pre-greh, ako te teži huda slaba vest, ako se treseš pred strašno sodbo, tako da bi na svojem zveličanju skoraj obupal, misli na Marijo, klici Marijo.“

6. Nar grozovitniši čas našega popotvanja pa je smertna ura, ura, ki nas pripelje do vrat večnosti. Samo stopnja še, samo dihlej še in v večnosti smo, brez da bi se zamogli le pedanj dolgosti iz dežele mertvih v deželo živih nazaj umak-niti. Oh, koga bi groza ne spreletela, ako se le zmisli na smertno uro! Ali bo Marija, morska zvezda, ki nam je ves čas našega življenja svetila, ali bo ona nas tukaj zapu-stila? Kdor jo je zares in stanovitno častil, njega ona tudi o smertni uri ne bo zapustila, ampak mu bo posebno pomoč ta-krat skazala. Ali bodo pa tudi ti, kateri zdaj lahkomišelnó živé, kateri pokoro od dne do dne odlašajo, milost našli pri Jezusu in Mariji, tega ne vem. To pa za gotovo vem, to tudi ví vsi veste, da ona zdaj nobenega človeka, celo nar večjega grešnika ne zaverže, ako se k nji oberne. Klici jo torej na pomoč, prosi jo gnade in resničnega spreobrnjenja, očisti svojo vest v zakramentu sv. pokore, bodi stanoviten v dobrem in Marija ti bo posebno o smertni uri na strani stala.

Sklep.

Marija je toraj res to, kar njeno ime pomeni, namreč morska zvezda, ktera nam kaže našo pravo domačijo in pot, ki tjekej pelje. Marija je morska zvezda, ki nam sveti s svojo prijetno svitlobo, in je nam nikoli, ne v nadlogah, ne v skušnjavah, ne v življenju, ne v smerti ne prikrije. Pogosto se toraj ozirajmo po tej zvezdi, hodimo zmeraj za njo. Srečno bomo potem dosegli konec svojega popotvanja in spoznali, da se prečista devica po vsi pravici imenuje Marija, morska zvezda. Amen.

Pridiga za 17. nedeljo po binkoštih.

(Od ljubezni do Boga; gov. L. D.)

„Ljubi Gospoda svojega Boga z vsega svojega serca, z vse svoje duše, z vse svoje moči in z vse svoje misli.“ Luk. 10, 28.

V o d.

Danes nas Jezus kaj lepo uči, kaj da nam je storiti, da bomo večnega življenja deležni. Priložnost to učiti mu je dal pismouk, ki je k njemu pristopil, in ga vprašal: Učenik! kaj naj storim, da bom večno zveličanje dosegel? Jezus ga zaverne na sv. pismo, ter mu reče: Kaj je pisano v postavi? kako bereš? On mu odgovori: Ljubi Gospoda, svojega Boga z vsega svojega serca, z vse svoje duše, z vse svoje moči in z vse svoje misli, in svojega bližnega, kot sam sebe. In Jezus mu reče: Prav si odgovoril, le stori tudi tako, in boš večno življenje dosegel. Tedaj Boga čez vse zavoljo njega samega, svojega bližnjega pa kot sam sebe zavoljo Boga ljubiti, to dragi moji! je gotova pot proti nebesom. Mi tudi vsi, kar nas na zemlji prehiva, želimo priti enkrat v stanovanje našega Očeta, v našo pravo domovino, v nebesa. Pa ne vsak kdor pravi: Gospod, gospod, ne pojde v nebeško kraljestvo, ampak kdor voljo spolnuje svojega Očeta, ki je v nebesih, on pride v nebeško kraljestvo, pravi Jezus,

in danes nam kaže prvo zapoved nebeškega Očeta: Ljubi Boga čez vse, in bližnega, kakor sam sebe. Rad bi vam govoril od ljubezni do Boga in od ljubezni do bližnega; pa za oboje mi časa zmanjkuje, zatoraj vam danes govorim samo od ljubezni do Boga in vam pokažem: Zakaj da smo dolžni Boga ljubiti? Poslušajte!

Razlaga.

Človeško serce je za ljubezen ustvarjeno; ljubezen je njegovo življenje pravi sv. Avguštín. Vse, karkoli je samo na sebi lepega, imenitnega, popolnega; vse, karkoli nam časnega ali večnega prida kaj prinese; vse to je v stanu naše želje po tistem vneti, vse to zamore naše serca k ljubezni do tistega vžgati. Ali poslušajte dragi moji! v Bogu najdemo nar večje, nar imenitniše popolnosti; od Boga pričakujemo in zadobivamo brezštevilne dobrote, časne in večne. Glejte! to nam naklada sladko breme, prijetno dolžnost, — dolžnost ljubiti Boga.

Dolžni smo toraj Boga ljubiti zavoljo njegovih neskončnih popolnosti. Noben jezik jih ni v stanu izreči; nobena ustvarjena pamet jih ne zapopasti. Ko bi vam hotel razvidno storiti, jasno pokazati, kako ljubezniv, kako popolnoma da Bog je, bi moral sam vedeti, kaj da Bog je; njegovo bitje, njegovo naturo bi moral sam natanko zapopasti. Ali preveč je omejena naša pamet, preslabe so naše dušne moči, tako visoko se povzdigniti in tega vedeti. Bog sam je, ki samega sebe popolnoma spozna. Vse, karkoli se mi od njega le misliti zamoremo, je veliko manj, kot On. Daravno pa božje popolnosti našo pamet dalječ presegajo, jih pa vendar z lučjo sv. vere razsvetljeni vsaj nekoliko spoznati zamoremo. Po nauku naše sv. vere najdemo pri Bogu vse lepote in popolnosti, ki jih nad posvetnimi stvarmi vidimo v veliko večji meri. Vse, karkoli se lepega in popolnega na svetu le razstresenega vidi, je pri njem zedinjeno. So pa že popolnosti in dobrote pozemeljskih reči vstanu naše želje po njih obuditi, naše serce k ljubezni do njih vžgati, koliko bolj še le naše serce ljubezni do Boga gorelo bo, če pomislimo, da so vse te popolnosti in dobrote v Bogu vse v obilniši meri zedinjene. „Ljubite svojega Gospoda, kličo ljubezni božje

ves goreč sv. Avguštín, zakaj on je nar večja dobrotá. Ta, ki je vse, kar je dobrega, vstvaril, je gotovo boljši, kot vse; on, ki je vse vstvaril, kar je lepega, je lepši, kot vse; ki je vse vstvaril, kar je močnega, je močnejši, kot vse. Karkoli se ljubeznjivega zmisliť zamoreš, najdeš vse v neizmerni meri pri Bogu.“ In v resnici, dragi prijatelj! kaj ljubiš? kaj tvoje serce k ljubezni napeljuje? Ali ljubiš visokost, čast, imenitnost? Glej tvoj Bog je od vekomaj do vekomaj; nebo in zvezde, pravi sv. pismo, so šotor, v katerem on počiva; zemlja in morje so podnožje njegovega trona; perutnice vetrovi, in morski valovi so podpore njegovih stopinj. Ogenj solnca, zvezd je slaba podoba njegove bliščobe, pred njegovo sapo se hribi pogreznujejo. Ali ljubiš, kar je sladkega, prijetnega in lepega? Glej, kaj je tako lepega, kot je Bog? Njegova lepota zatemni lepoto nebes in zvezd. Premišljevatí in gledatí to vedno staro, vedno novo lepoto je vsa sreča nebeških duhov in večno zveličanje svetnikov! Ali ljubiš modrost, svetost, dobrotljivost in druge lepe dušne lastnosti? Glej, tvoj Bog je modrost, svetost, dobrotljivost sama, on je zapopadek vseh mogočih popolnost. Pri njem je sama luč brez sence. — Nasproti pa pri vseh stvarjenih rečeh, naj se nam še tako popolname zdé, vselaj kaj nepopolnega najdemo. Eden je morebiti odkritoserčen, ljubezniv, bogat ali zraven zapeljivec in neveren; drugi je pameten, moder, postrežljiv, pa je postrežljiv le zavoljo lastnega dobička! Ta peršona je lepa in zala, praviš, kdo bi je ne ljubil? Ja lepa je, ali je pa tudi modra, zvesta, pobožna? Kolikokrat prebiva pod lepo človeško podobo gerda in ostudna duša! in kako dolgo bo terpela ta lepota, ki tebe tako slepi? Iz vsega tega zamoremo zdaj le reči: Vse, karkoli na svetu lepega, imenitnega in prijetnega najdemo, je nepopolno; in še to, kar se nam popolnega zdí, je silno pomanjkljivo; v Bogu pa nič drugega ne najdemo, kot same popolnosti, in scer v veliko večji meri zedinjene. So pa že v stanu pozemeljske popolnosti naše serca k ljubezni do njih vnemati, ali ne bo naše serce veliko bolj od ljubezni do Boga vžgano, če njegove popolnosti premislímo? Premišljevatí božje lastnosti in popolnamosti nas sili, Boga ljubiti; pa ravno tako nas tudi premišljevanje njegovih dobrot, ki smo jih od njega

prejeli in prejemamo, jasno uči, da smo dolžni Boga ljubiti.

2. Sv. Bernard, da bi nam ljubezen do Boga zavoljo velikih dobrot, ki jih od njega prejemamo, razvidno storil, se posluži nasledne prilike. On pravi: Ko bi te mogočen kralj, imeniten poglavar te zemlje iz zaničljivega stanu, v katerem si se dozdej znašel, na enkrat v visok in imeniten stan povzdignil, ko bi ti svoje gnade, svojo prijaznost, brez da bi ga kaj za nje prosil, ponudil; ko bi te med število svojih ljubljenih vzel, brez da bi mu bil ti le kterikrat svoje spoštovanje, svojo zvestobo skazal; ko bi s to svojo dobrotljivostjo nič drugega od tebe ne tirjal, ne iskal kot tvoje serce si pridobiti, tvojo ljubezen si prikupiti; povej mi, ko bi ta kralj zraven še prav lep in imeniten bil, povej, ali bi mu zamogel svoje serce, svojo ljubezen odreči? Ali bi se velikoveč od veselja in radosti ne čudil zavoljo tako nagle in velike sreče? Ali bi ne bil pripravljen spolniti njegovih želj, mu darovati svoje serce? Toda poslušajmo priliko še dalej, zakaj ti podobi manjka še nekaj imenitnega. Ko bi ti verh tega še bil nepokojen, nezvest, puntarsk podložen; ko bi tega tako dobrotljivega kralja ne le enkrat, ampak večkrat zaničeval, ga na skrivnem in očitno žalil, in si tako zavoljo toliko ponovljenih hudobij njegovo jezo, maščevanje in nar hujše kazni zaslužil; ko bi bil ti zares tudi že k smerti obsojen, in še le s smertjo edinega, kraljevega sina zamogel rešen biti; ko bi ljubezen dobrotljivega kralja tako močna postala, da bi svojega edinega sina, ki ga tako močno ljubi, na tvoje mesto postavil, in mu s svojim življenjem dolg, ki si ga ti napravil, plačati vzkazal, da bi le ti bil od grenke smerti odkupljen, in bi za vse to nič drugega ne tirjal, kot tvojo nasprotno ljubezen; — ali bi zamogel nad to dobroto in ljubeznijo svojega gospoda zadosti se čuditi? Ali bi ga zamogel po zasluženju ljubiti? Povej, ali bi bil ti še vreden, da bi te solnce obsijalo, zemlja nosila, natura med svojimi stvarmi terpela, ko bi ne bil pripravljen, svoje serce, svojo ljubezen, sebe popolnoma mu darovati? Zdej dragi moj! obderži si to podobo v spominu, kakor sem jo pred tvojimi očmi zmalal, in le peršonam, ki jih na nji vidiš, druge imena daj. Tam, kjer si dozdej kralja vidil,

postavi Boga, tu, kjer vidiš revnega podložnega tako visoko povzdignjenega in velikega hudodelnika, tako drago od smerti odkupljenega, postavi samega sebe, in podoba je tvoja, ti si, ti o človek! — Preštevaj, če moreš, dobrote, ki si jih od Boga že prejemal? Povej, kaj bi ti mogel storiti, da ti storil ni? ali ti je vsaj storiti pripravljen, če le hočeš?

Kralj, kterega ljubiti si ti popred za dolžnost spoznal, te je iz zaničevanja k časti, iz revšine k bogastvu povzdignil. Bog te je iz nič vstvaril, neumerjočo dušo v svoji vsegamogočnosti ti vdihnil; vstvaril jo je po svoji božji podobi in ji tako imenitno storjeno truplo za stanovanje odkazal, da bi le samega možinca za vse kraljestva ne hotel zamenjati. Povej mi, kdo da je več storil, kralj podložnemu ali Bog tebi? Kralj je podložnega tako obdaroval, brez da bi bil kaj prošel, obilnost svojih gnad je nad njim razlival, daravno od njega ni nobenih dobrot dobival. Bog pa je tebe že ljubil, preden si ti še bil; njegova dobrotljiva roka te je došla, preden si ga ti še poznal. Preživel te je, preden si ti luč svetá zagledal; angelja ti za varha in pomočnika je poslal, preden si popotnik zemlje postal. Še imena svojega dobrotnika nisi znal izgovoriti, že ti je solnce dajalo luč, zemlja živež, ogenj gorkoto, želiša in živali oblačilo. In kdo je stvarnem zaukazal, da so ti vse to dajale? Mar ne tvoj Bog in stvarnik? In ali si ti njemu morebiti kaj storil, da bi ti bil moral povračati? Oh nikdar ne; „Popred nas je on ljubil,“ pravi sv. Janez. Bog je večer — večna je tudi njegova ljubezen do nas! Povejmo, kdo je več storil, kralj podložnemu ali Bog tebi? — Kralj je svojega nezvestega podložnega ljubeznivo sprejel, ga z brezštevilnimi gnadami obdaroval, clo svojega sina je na njegovo mesto postavil, ker bi drugač za hudobnega rešitve ne bilo. In glej! Bog je tebe ljubeznivo sprejel, ko si ti njegov sovražnik bil. Še prah zemlje nisi bil, in že si ga po svojih prvih starših razžalil. Ojstra božja pravica te je k smerti, k večnemu ognju, k peklenskim martram obsodila, in glej svojega ljubega Sina je on dal, ki te je s svojo smertjo odrešil. Z nebes je prišel božji Sin v zaničljiv hlevček, da je svojo božjo naturo pod podobo revnega hlapca

skril. Velikim nadlogam in britkemu terpljenju se je zavoljo tebe podvergel, zaničevanje in zasramovanje je radovoljno prestal, tepen in razmesarjen je nesel na lastnih ramah težki križ, na katerem je umorjen bil. In za koga? Oh! za te, — za te o človek! Červ zemlje je storil dolg, in kazen zaslužil, večni pa je dolg poplačal, in te z Bogom spravil, ker je preterpel, kar je bilo tebi namenjenega. Povej mi, kdo je več storil, kralj podložnemu, ali Bog tebi? Premišljuj poprejšno priliko še dalej, ponovi sodbo, ki si jo popred čez hudobnega podložnega sklenil, in zapiši si jo sebi na čelo. Zakaj, če so že dobrote, ki si jih od Boga prejel, večje, kot dobrote kralja, ki jih je svojemu podložnemu skazal, zaslužiš to ojstro sodbo še bolj, ker si memo sploh-nih dobrot, še veliko posebnih od njega dobival. Dobre ude, zdravo pamet, skerbno podučenje v keršanski veri, skerbne starše, očetovski živež, ali niso to dobrote, ki jih nimaš nobenemu drugemu, kot dobrotljivemu Bogu zahvaliti? Kolikokrat si, kot hudoben begovec iz njegovega očetovskega naročja všel; si njegove darove in dobrote obračal v njegovo nečast in zasramovanje. Kolikokrat si terpljenje njegovega Sina s svojimi grehi ponavljal, in ga zopet križal! Ali te je mar zavoljo tega zavergel? Oh ne! Ljubil te je, ko si ga ti zaničeval; redil te je, ko si bil njegov sovražnik; varoval te je, ko si kot hudodelnik ti spal.

Pa dobrote in gnade pri tebi niso nič opravile; zatoraj je čez te scer gromenje poslal, ali strelo, ki bi te ubila, je deržal nazaj. Svojo prijaznost ti je ponujal, predenj si jo iskal, toda ti si jo zaničeval, ali on ti jo je zopet ponudil. Padel si in on te je vzdignil, zopet si padel in zopet te je vzdignil. Skerbnejši kot nar bolj zvesti pastir za svojo zgubljeno ovco, je on tebe iskal; ljubeznivši, kot nar dobrotljivši oče je tebe zgubljenega sina sprejel, kolikorkratkoli da si se v resnici k njemu vernil nazaj. Pomisli, kolikokrat da si med tim njegovo usmiljenje nad sebo poskusil. Le vama: Bogu in tebi je to znano. Povej mi, ali ni zadosti storil, da bi tvojo ljubezen zaslužil? ali hočeš morebiti še več? Oh, to le poslušaj! Iz več kot iz tavžent nevarnost te je že rešil, in ko bi danes v katero zašel, bi kmalo zvedel, kako da je on

tvoj skerbni varh, satanu mejo postavil, da bi te pogubljenja obvaroval, v sredi tvoje pregrešne poti te je vstavil. Le pomisli, ko bi ti bil tvoje hudobne naklepe in namene izpeljati pustil, ali bi ne bil še večji grešnik, kot si zdaj? Povej mi, ali ni zadosti storil, da bi tvojo ljubezen zaslužil? Mar hočeš še kaj več? Oh le poslušaj! — vendar jaz molčim. Naj povem od Boga, karkoli hočem, premalo je vse, kar od njegove dobrotljivosti v misel vzamem, le nar manjše sence od nje ne zamorem dosti popisati. Število dobrot je neskončno, ker je morje božje ljubezni, iz ktere se izvirajo, neskončno; kako bi jih toraj zamogel po vrednosti popisati? Naj bi mi vse božje dobrrote, ki jih vsak nad sebo z lastnimi očmi vidi, z lastnimi rokami ošlatuje, premislili, oh kako bi plamen naše nasprotne ljubezni k našemu stvarniku puhtel. Ljudi, ki so nas nesreče obvarovali; ljudi, ki so se morebiti en sam teden proti nam dobrotljive skazovali; ljudi, ki so našo srečo sterdili, imenujemo svoje dobrotnike, in jih hvaležno ljubimo, in Boga, ki nam je vse, in še tavžentkrat več, kot vsi ljudi, podelil, ne ljubimo? Minljivim goljulljivim dobrotam, ki večidel našo dušo v pogubljenje vabijo, svojo ljubezen in serce radi darujemo; le edino, pravo dobrotljivega Boga, ki bi nam rad večno zveličanje dal, to dobroto pa tako radi v nemar puščamo! Bi pač mogoče bilo, to verjeti, pa naše lastno življenje to žalostno resnico pričuje!

S k l e p.

Žalostni zares moramo spoznati, da smo že veliko dni, mescov in let od njegovih dobrot zmiraj živeli, in uživali smo jih, brez da bi ga bili ljubili. Oh kakšni odgovor bo treba enkrat dajati! Vendar Bog skesanega in potertega serca nikoli ne zaverže, usmiljenje njegovo je neizmerno; zatoraj smemo pa tudi upati, da bo nezvestobo pretečenih let, v katerih Boga nismo ljubili, pozabil, če bomo le zanaprej njemu še svoje serce darovali, in ga ljubiti začeli. — Obljubimo danes, da od svoje perve in poglavitne dolžnosti, ljubiti Boga čez vse, nikoli več odstopili ne bomo, in prosimo Boga, da bi k tolikim dobrotam, ki jih od njega dobivamo, še to pridjal, da bi naše merzle serca z ognjenimi žarki svoje vsemogočne dobrrote vnel, da bi njegove popolnosti,

njegove dobrote vedno bolj spoznavali, in ga zavoljo njih bolj in bolj ljubili. Recimo z materjo sv. katolijsko cerkvijo: „Gospod! vli v naše serca sladkost tvoje ljubezni, da bomo tebe čez vse in v vsem ljubili, in enkrat obilnost tvojih obljub deležni postali! Amen.

Pridiga za 18. nedeljo po binkoštih.

(Redko k spovedi hoditi, ni dobro; gov. A. L.)

„Zaupaj sin, odpuščeni so ti tvoji grehi.“ Mat. 9, 3.

V v o d.

Bolno siroto so danes k Jezusu prinesli. Gotovo je bil ta bolnik tudi velik grešnik, njegovi grehi so ga pripravili na bolno posteljo. To vse je Jezus dobro vedel; zatoraj ga narprej grehov očisti in potem mu še le tudi telesno zdravje podeli. „Zaupaj moj sin, je djal Jezus, odpuščeni so ti tvoji grehi“; in potem še le je pristavil: „Ustani, vzemi svojo posteljo in pojdi na svoj dom.“ Bolnik je ustal in šel na dom. Tako je Jezus temu bolniku skazal dvojno dobroto: ozdravil ga je na duši, ozdravil ga je pa tudi na telesu. Oh, kako je ljubi Jezus vendar usmiljen in do-dobrotljiv! — Tudi nas zadevajo in tarejo boleznin na truplu, pa tudi na duši, — ljubi Jezus se tudi nas usmili in nam pomaga zopet zadobiti zdravje na truplu in zdravje na duši. Da zadobimo ljubo telesno zdravje, je vsegamogočni Jezus svojem stvarrem dal prečudne moči; koliko zdravivne moči imajo travice, cvetlice, korenine in listje, kamenje in rude, kosti in meso nekterih žival! Koliko pameti je vsegamogočni stvarnik dal nekterim ljudem, da poznajo te skrivne moči in pomagajo svojim bolnim bratom! Oh da bi le vsi bolniki potrebne pomoči iskali o pravem času in pri pravih ljudeh! Gotovo bi spet zadobili ljubo, zlato zdravje! — Jezus nam pa je tudi oskerbel pomoči, kader zbolimo na duši; in dušna bolezen bolj boli in je bolj nevarna, kot vse telesne boleznin; kajti, ako se duši ne pomaga, umerje ona večno smert, in se pokoplje v pekel! Jezus je

svojim učencem rekel: „Prejmite svetega Duha, katerim bote grehe odpustili, so jim odpuščeni, in katerim jih bote zadržali, so jim zadržani.“ S temi besedami je Jezus svojim aposteljskim in učencem, pa tudi njihovim nastopnikom — škofom in duhovnikom — oblast dal ljudem grehe odpuščati in tako bolne duše ozdravljati. Jezus je duhovnike postavil zdravnike za neumerjoče duše. Pa oh, oh, bolni kristjani se teh zdravnikov ogibajo, ne iščejo bolni duši toliko potrebne pomoči; pri spovedi, v spovednicah se jim ponuja potrebno zdravilo, bolniki pa koj redko v spovednico dohajajo! To je žalostno, to je velika nesreča! To nesrečo vam mislim danes pokazati in pravim:

„Redko k spovedi hoditi, ni dobro.“

Imeniten je ta nauk; zatoraj zvesto poslušajte!

Razlaga.

Kdor malokrat k spovedi gre, škoduje sam sebi grozno veliko, on oslepi, se toliko poprej verne v poprejšne grehe, njegovo življenje nima zasluženja, in postavlja zveličanje v nevarnost.

1. Kdor redko k spovedi hodi, oslepi na svoji duši. Kristjani, ki se večkrat spovedujejo, ne oslepé tako hitro, ker, ko večkrat izprašujejo vest, se tudi bolje poznajo. Pri izpraševanju vesti preiskujejo grehe in njih začetek, slabe nagnjenja in strasti, z besedo: ves stan svoje duše. In ker preiskujejo to večkrat, grejo zmeraj globokeje v svoje serce in se poznajo čedalje bolj. Če jih pa še moti kaka samolastna ljubezen, jim pa spovednik odpre oči. Ker po večkratni spovedi vidi spovednik bolj na tanko v njih vest, in jim lahko pove, kaj je še pomanjkljivega, in kaj naj storé, ako hočejo naprej iti po potu kreposti. — Kako vsa druga je s človekom, ki se le malokrat spoveduje v letu, morebiti komaj enkrat, ali pa še enkrat ne! Vesti ne izprašuje večkrat, ker da bi, kakor delajo dobri kristjani, vsak večer ali saj vsak teden vest izpraševal, to mu še v misel ne pride. Vest izprašuje le pred spovedjo, toraj samo en- ali dvakrat v letu. In kako jo izprašuje? Le po verhu v naglici pomisli nekoliko. Od kod pa da so izvirali grehi, za hudobne nagnjenja serca mu ni mar. Pogleda le po verhu, ne seže v globočino in je zadovoljen, ako le par grehov ve, da jih bo povedal pri spovedi.

Tako opravi vse izpraševanje vesti v nekoliko minutah. Kader se spoveduje, ne ve skorej kaj povedati, zakaj ne? zato ker je slep. Mnogo bi imel povedati, ker je tudi velikrat grešil, ali ne spozna se, ker je spoved zmeraj odlašal in vest le po verhu izpraševal. Tudi spovednik mu ne more pomagati, da bi se bolj spoznal, ker pride le malokrat k njemu in se še takrat ne razodene prav, če ga popraša kaj, mu tako odgovori, da ložej izhaja, zato ga spovednik ne spozna, poduci in opominja ga le sploh in ga spusti. Tako so krive redke spovedi dušne slepote grešnika. Kdor je pa slep, kdor ne ve, česa mu manjka, in kaj in pa kje da ni prav, kako bi se poboljšal? Ne more se, ostane stari, mlačni, grešni kristjan in ne odloži svojih strasti in grešnih navad nikdar. Skušnja poterduje to žalostno resnico. Vecjidel vsi, ki se malokrat spovedujejo, so posvetnjaki, in se ne zmenijo za večnost. Reci jim stokrat, da ne grejo po pravem potu, ne verjamejo, ker so slepi. Podobni so bolnikom, katerim se ne more pomagati, ker si mislijo, da so zdravi. Njih zveličanje je toraj v veliki nevarnosti. — Glejte, ljubi moji, dušna slepota je toraj prvi slabi nasledek redkih spovedi, iz nje pa pride mlačnost, posvetnost in nepokornost. Ali so še drugi nasledki. Kdor se malokrat spoveduje, se poverne hitro

2. nazaj v poprejšne grehe. Prec po spovedi želi skoraj vsak, ne več storiti prejšnjih grehov, zapustiti slabe priložnosti in se zares poboljšati. Jezavec sklepa, krotiti v sebi divjo jezo, naj velja, kar hoče, in biti pohleven kristjan. Nečistnik sklepa zapustiti nevarno znanje in čisto živeti. Pijanec obljubi ne več vpijaniti se. In res, nekoliko dni se godi vse tako. Spokornik sovraži greh in je vesel, da se ga je znebil, ogiblje se skerbno, vsake priložnosti, v kateri bi utegnil spet grešiti, in se poslužuje pridno tistih pripomočkov, ki mu jih je nasvetoval spovednik za poboljšanje. Ali ta njegova prva gorečnost peša in prijemlje se ga neka mlačnost. Ne moli več serčno, ne ponavlja več tolikokrat svojih sklepov, serce že spet gleda po svetu, ali greha se še varje. To terpi spet nekoliko časa. V tem zginjavajo vtisljeji božje milosti čedalje bolj in človek je od dne do dne bolj lahkomiseln. Zdaj se oglase stare skušnjave, še se jim ustavlja, še jih odbija, ali ker se čuti slabega, se jim

zadnjič poda. Spet greši, in po grehu je suženj satanov, kakor je bil poprej. Od kod ta žalostna vernitev v greh? Od tod, ker je grešnik spoved predolgo odlašal. Ko bi ne bil tako dolgo odlašal spovedi, bi bila njegova gorečnost, ko je že pešala, poživljena vnovič v zakramentu sv. pokore, skušnjave bi premagal in se varoval greha. Ker je pa predolgo spoved odkladal, ga je premagala skušnjava in je spet grešil. O verjemite mi, ljubi moji, poglavitni vzrok, da se poverne toliko spokornikov z naj boljšimi sklepi nazaj v stare grehe, in da se jih ne more znebiti grešnih navad in strasti, je predolgo odkladanje s spovedjo. Njih gorečnost vgasne še pred spovedjo, zato onemorejo pod silo skušnjav in grešé. Taki spokorniki so podobni popotniku, ki se po težavnem potu ne okreпча o pravem času z jedjo in pijačo, do gostivnice je predeleč, zato oslabi in ne pride do nje. Zdaj pa vprašam; ali ni strašna nesreča zmeraj vračati se v poprejšne grehe? Ah kdo bi terdil, da ne. Saj pravi Jezus, da poslednje takega človeka je hujše, kakor prvo. Večkrat, ko se poverne grešnik nazaj, hujše je zanj, ker njegova dušna moč oslabi čedalje bolj, Bog mu daja čedalje menj milosti in tako zaide celo tako deleč, da se ne more več spreobrniti. Res je toraj, da redke spovedi škodujejo veliko tudi zato, ker podpirajo vernitev v greh in postavljajo zveličanje v kar veliko nevarnost.

3. Pa še več: kdor se malokrat spoveduje, se oropa mnogih in velikih milosti, ki bi jih lahko dosegel z večkratno spovedjo. Prav opravljena spoved nam ne izbriše samo grehov in večnih kazni, ampak kakor dobro delo nam izbriše nekoliko tudi časnih kazni, to je, tistih kazni, ki bi si jih imeli izbrisati ali tukej s spokornimi deli ali pa s terpljenjem v vicah. Če nimate toraj nobenega smertnega greha, si škodujete z odlaganjem spovedi zato veliko, ker vas čaka po smerti hud ogenj v vicah, ki bi mu bili lahko odšli vsaj nekoliko z večkratno spovedjo. Celó v nebesih bote uživali manjšo srečo, kakor pa tisti kristjani, ki, če tudi niso bolj pobožno živeli, pa so se večkrat spovedali kakor vi, ker zveličanje bo toliko obilniše, kolikor obilniše milost božjo kdo ima, to milost božjo pa množi tudi vredna spoved. Memo tega gredó tisti, ki se malokrat spovedujejo, tudi malokrat k sv. obhajilu. To je pa še veliko večja škoda, kakor una, Enó samo vredno sv. obhajilo je več vredno, kakor vsi

posvetni zakladi, in presega deleč vse milosti. O ko bi še kaj žalovali svetniki v nebesih, bi gotovo tudi zato, ko niso še bolj pogostoma prejemali sv. obhajila.

Ako je tedaj malokratna spoved že pobožnim kristjanom toliko v škodo, kaj naj rečem še le od tistih, kateri večkrat smertno grešé. O za te je škoda toliko večja, ker ne pridejo samo ob toliko milosti (gnad), ampak tudi ob veliko zasluženj. Resnica sv. vere je, da so vse dobre dela, celo vsakdanje opravila zaslužne pri Bogu in vredne večnega plačila, ako so prav storjene. K temu pa je potrebna zraven dobrega namena tudi stan milosti božje, to je, vsaj smertnega greha ne smemo imeti. Če imamo le en sam smerten greh, je zastoj vse naše delanje za večnost, in naj manjše stopnje za zveličanje si ne moremo pridobiti. Ker grešnik je ločen od Jezusa, vinske terté, in brez njega ne moremo ničesa. Toraj uči sv. Janez, da nam naj lepše dela in krepostne djanja nič ne koristijo brez ljubezni to je: brez posvečujoče milosti božje. Grešniki v smertnih grehah so res veliki reveži, vse dobro, kar storé, vse dela in težave, ki jih terpé, so zgubljene za večnost. Kader bodo taki enkrat rekli božjemu sodniku: Gospod, ali nismo dobrega storili, jim bo odgovoril: „Jaz vas ne poznam, poberite se, vi hudodelci!“ Mat. 7, 22—23.

Glejte, ljubi moji, ta obsodba večnega sodnika zadene prav lahko kristjane, ki se malokrat spovedujejo. Kmalo po spovedi grešé smertno, in živé v smertnem grehu velikrat mesce, celo leta, in se ga ne spovedó. Žalosten nasledek tega je ta, da jim nič ne pomagajo za večno življenje vse dobre dela, ki so jih storili ta čas. Tako jim mine poglavitni del življenja. Marsikdo je star 40, 50, 60 ali več let. Ko bi ga vprašal: kolikokrat si bil pri spovedi? bi odgovoril: Vsako leto enkrat. Ko bi ga vprašal še naprej: Kako si živel po spovedi? bi moral odgovoriti: Ah, pregrešno, za osem ali štirnajst dni sem spet smertno grešil. In če bi ga še vprašal: ali si kaj dobrega storil od spovedi do spovedi? O sem, bi odgovoril, sem molil, hodil v cerkev, sem se postil za povedane dni, storil sem tudi ljudem marsikaj dobrega, delal sem tudi pridno in poterpežljivo prenašal križe in težave.

Zdaj pa vas vprašam: Kakšen odgovor bi dali na zadnje takemu kristjanu? O prav žalosten. Prijatelj, bi mu morali reči, ti si pač velik revež. Ti si podoben Saulu, ki je 40 let vladal Izraelsko ljudstvo, sveto pismo pa pravi od njega, da je vladal samo dve leti, ker le dve leti je prav vladal, 38 pa slabo. Samo tiste dobre dela, ki si jih opravil v božji milosti, so zate zaslužne, vse druge, v grehu storjene, ne veljajo nič. Tak odgovor bi morali dati grešniku — in zakaj? zato, ker se ni očistil grehov z večkratno spovedjo. Glejte, toliko si škodujejo tisti, kateri gredó le malokrat k spovedi in preživé večidel svojega življenja v grehah, brez milosti božje, brez zasluženja za nebesa. Če se tudi spravijo pred smertjo z Bogom, jih čaka vendar strašno terpljenje v vica. Ali pri takih se je grozno bati, da bi se

4. vekomaj ne pogubili. Kako je to? To je gotova resnica, da ne vemo, kdaj bomo umerli. Smert zgrabi nagloma otroka, mladenca, moža, sivega starčka. Zato primerja Jezus smert s tatom, ki se preplazi v hišo, kader se ga clovek nar manj nadja. „Čujte toraj, ker ne veste ne ure, ne dneva!“ Posebno pa se morajo grešniki bati nagle smerti. „Ker oni preživé svoje dni v sladnostih, in gredó kakor bi trenil v pekel.“ Job. 21, 13. V koliki nevarnosti je grešnik, ki se malokdaj spove! Ker živi skoraj zmeraj v smertnih grehah, kako lahko ga zgrabi smert v grehu! In ako se zgodi to, gorje mu vekomaj. „Nikar ne odlašaj toraj spreobertni se k Gospodu, in ne odkladaj od dne do dne, ker nanagloma pride njegova jeza, in ob času maščevanja te bo razdjali!“ Sirah 5, 8—9. — Pa denimo tudi, grešnik, ki se je malokrat spovedoval, ne umerje nanagloma in še utegne pripravljati se za smert, ali je zdaj njegovo zveličanje brez nevarnosti? O kdo bi terdil to? Marveč po pravici se je bati, da se ne bo prav spovedal na smertni postelji, da toraj ne bo zadobil odpuščenja. Za dobro spoved je potreben nad-naturalni kes, terden sklep in ljubezen do Boga. Kako težko bo imel grešnik vse te potrebne lastnosti, ki je zmeraj odkladal s spovedjo? ker, ko bi zares studil in sovražil grehe, ko bi imel terdno voljo, ne več grešiti, ko bi imel le iskrico ljubezni do Boga, bi ne bil tako dolgo čakal s spovedjo, pri-

zadeval bi se bil, znebiti se greha in spraviti se z Bogom. Res, da je mogoče, da še umirajoči grešnik premeni misli, mogoče je, ali redkokrat se zgodi. Kadar se spoveduje na smertni postelji, moj Bog, kakošna je taka spoved! Samih bolečin ne ve, kam bi se djal, glava je vsa zmešana, serce neobratno, spoved pomanjkljiva brez pravega kesa, brez terdnega sklepa, brez ljubezni do Boga. Grešnik vidi za seboj življenje polno grehov, pred seboj pravičnega sodnika, večnost, pekel, boji se, trese se, dušo izdihne — v pekel.

S k l e p.

Pomislite to dobro, in spoznajte strašno škodo, ki jo terpite zavolj redkih spovedi. Kdor gre malokdaj k spovedi, bo javaljne prav poznal sam sebe, ker nima priložnosti večkrat vesti izpraševati; iz tega samolastna slepota, povračanje v poprejšne grehe, terdovratna nespokornost; tak živi brez dobrih del in je v veliki nevarnosti, pogubiti se vekomaj. Če vam je tedaj le količkaj mar za zveličanje, pojdite k spovedi tolikrat, kolikokrat vam spovednik svetujejo. Če ste pa bili tako nesrečni, da ste storili kak smerten greh, obžalujte ga prec, spovedi pa ne odložite čez prvo saboto ali nedeljo; kajti človek ne ve ne ure ne dneva, kdaj ga pokliče božji sodnik. Pa opravljajte sveto spoved vselej vredno in pobožno; potem zaslišite pri vsaki spovedi sladke besede: „Zaupaj, moj sin, moja hči, odpuščeni so ti tvoji grehi!“ Amen.

Kerščanski nauki.

XXXVI. Glej katekizem: „Od sv. birme.“

V v o d.

Perva skerb keršanskih staršev je ta, da se njih otroci kmalo po rojstvu kerstijo, in tako tudi na duši prerodé za večno življenje. Tako se je zgodilo tudi nam. Še otroci smo bili, in mati katoljška cerkev nas je v zakramentu sve-

tega kersta prerodila za večno zveličanje. Tamkaj se nam je zbrisal poerbani greh in prejeli smo posvečujočo gnado božjo, tisto prelepo dušno oblačilo, brez kterega Bogu dopasti in v nebesa priti ne moremo. Obljubili smo pa tudi po naših botrih po veri Jezusovi stanovitno živeti in svatovsko oblačilo gnade božje neoskrunjeno prihraniti, dokler pride nebeški ženin po nas, in nas seboj pelje v nebeško veselje. Pa kaj — da smo tudi po kerstu vender še slabi na svoji duši: sovražnikov pa toljko imamo, ki nam dušno oblačilo gnade božje raztergati, ki našo dušo umoriti, pogubiti hočejo! In glejte! tej slabosti in dušni nevarnosti usmiljeni Jezus zopet ljubeznivo pride na pomoč. Postavil nam je tak pomoček v svoji sveti cerkvi, ki nas zoper vse naše dušne sovražnike zadosti močne stori; ki nam pomaga, zoper tajiste dobro vojskovati se, in jih sereno premagovati. In ta velika pomoč se zadobi v zakramentu sv. birme, katerega vam danes razložiti hočem. Da bote pa potrebni navk od svete birme dobro zastopili in ga tudi zapomnili, vam hočem na sledeče tri vprašanja odgovor dati:

1. Kaj je sveta birma?
2. Kako se ta zakrament deli? in
3. Kaj nam sveta birma podeli? — Le pazno poslušajte! —

Razlaga.

1. Kaj je sveta birma? — Sveta birma je prvi zakrament živih; to se reče: le tajisti zamorejo ta zakrament prejeti, ki so živi na svoji duši, ki se že v gnadi božji znajdejo. Sveta birma je tedaj tisti zakrament, katerega le kerščen človek, kadar že nekoljko k pameti pride, in pa le enkrat v življenju prejeti zamore. Birmati se pravi: poterčiti, pomnožiti, v gnadi božji rasti. Kakor pa mora otrok poprej rojen biti, kakor zamore rasti, telesne moči si pridobivati in terdneji prihajati: tako mora tudi človeška duša narpoprej v kopeli svetega kersta prerrojena in oživljena biti, da zamore potem na dušnem življenju, v gnadi božji poterjena biti, in potrebno moč zadobiti, vsem dušnim sovražnikom serčno zoperstavljeti in jim stanovitno braniti se. —

Sveta birma ni scer tako potrebna, da bi brez tega zakramenta ne bilo mogoče v nebesa priti; pa vendar zavolj velike pomoči in gnade, ki se v tem zakramentu zadobi, je vsakega kristjana sveta dolžnost, zakrament svete birme prejeti, ako le k temu priložnost imá. In pregrešil bi se vsak kristjan, kateri bi ta zakrament iz same zanikernosti ne prejel. —

2. Jezus je zakrament svete birme upostavil in samo apostolom in njih naslednikom je dal oblast, ta zakrament deliti. Učili, sveto evangelije oznanovali so tudi učenci Gospodovi; ali birmovati tajiste, ki so sveto vero sprejeli in se kerstiti dali, to oblast so imeli samo aposteljni. To nam tudi zgodba svetega pisma pričuje. V djanju aposteljnov beremo; „Kadar so aposteljni, ki so bli v Jeruzalemu, slišali, da Samarija v besedo božjo veruje, so k njim poslali Petra in Janeza. Kader sta prišla, sta za nje molila, da so svetega Duha prejeli. Zakaj v nobenega iz njih še ni bil prišel, ampak samo kerščení so bili v imenu Gospoda Jezusa; tedaj sta roke na nje pokladala, in so prejeli svet. Duha.“ (Dj. apost. 8, 14 — 17) Tako tedaj tudi dandanašnji samo škofi, ki so nastopniki aposteljnov, zakrament svete birme deliti, pravico imajo. — Kako pa škof birmujejo? Kako se ta zakrament deli? Sveta birma se tako deli: Škof naj pervič nad vsemi birmanci roké razprosté in molijo za svetega Duha, da bi s svojimi sedmehimi darovi nad tajiste prišel z nebes; potem pa k vsakemu birmancu posebej pristopijo, ga na čelu v podobi križa s sveto križmo pomazilijo, in mazilovaje te besede izgovorijo: „Jaz te zaznamnujem z znamenjem križa, in te poterdujem s križmo zveličanja v imenu Očeta, Sina in svetega Duha.“ To je zunanjo alj vidno znamenje pri tem zakramentu, ki se na tako vižo od škofa deli. —

Kakor človek po navadi svojo roko stegne ali odpre, kadar nam kak telesen dar podá: tako tudi škof pri sv. birmi svoje roke stegnejo in jih birmancem pokladajo v znamenje, da jim velik dar za dušo podeliti hočejo. In sveti Duh je tajisti imeniten dar, ki ga birmanci takrat prejmejo.

Da vam ceremonije svete birme nekoliko razložim, vam še to povem; Sveta križma je mazilo, ki se napravi iz navadnega olja in iz balzama, in se vsako leto na veliki četer-

tek od škofa vnovič posveti. Olje pomenja moč svetega Duha, kateri birmanca tako poterdi in močnega stori, da se zoper svet, meso in satana, zoper vse dušne sovražnike serčno vojskovati zamore. Prijetno dišeči balzam pa pomenja čednosti in dobre dela, katere si po sveti birmi pridobiti moremo; da po besedah apostelna Paula „pred Bogom dobra dišava Kristusova postanemo“ (II. Kor. 2, 15), in da kakor kristjani čedno keršansko živimo in tako vsem ljudem lepe izgleda dajemo. Podoba križa pa, ki jo škof vsakemu birmancu na čelu storijo, kader ga s sveto križmo mazilijo, in besede, ki jih med tem izgovarjajo, vse to pa pomenja: da vsa moč tega zakramenta, kakor tudi vseh drugih zakramentov izvira le iz neskončnega zasluženja Jezusovega terpljenja in njegove smerti, ki jo je na lesu svetega križa za nas storil. To pa, da škof vsakemu birmancu ravno na čelu znamnje svetega križa storijo, pomenja: da se birmanec Jezusovega križa in njegove svete vere nigdar sramovati ne sme. Sveti križ je znamnje, da smo vojšaki Kristusovi postali; da smo v bratovščini Njegovih služabnikov in služabnic zapisani; da se pod njegovo bandero vojskovati hočemo za nebeško kraljestvo, in da v tem mogočnem znamnju svetega križa vse hudo premagali in krono večne slave enkrat dosegli bomo. Na vse to nas znamnje svetega križa opominja. Škof pa tudi birmanca zadnič nekoliko na lice vdarijo: to nas pa opominja dolžnosti, da moramo pripravljeni biti zavolj vere v Jezusa in iz ljubezni do Njega tudi preganjanje in vse hudo poterpežljivo terpeti: ker je tudi On iz ljubezni do nas tako neizrečeno veliko prestal. To pomenjajo obredi, ki jih pri zakramentu svete birme vidite. — Zdaj vam pa še to povedati želim, kaj nam

3. zakrament svete birme podeli. — Sveta birma nam posvečujočo gnado pomnoži; zraven tega nam pa še to posebno gnado in moč deli: da zamoremo sveto vero Jezusovo stanovitno spoznati in živeti, kakor nas ona uči. Sveti Duh, ki ga pri sveti birmi prejmemo, nas k temu poterduje in nam potrebne moči deli. Zgodi se tedaj pri sveti birmi ravno to, kar se je nekdan v Jeruzalemu na binškoštni praznik zgodilo, kader so apostelni v neki hiši zbrani na prihod svetega Duha čakali. V podobi ognjenih jezikov se je tisti dan sveti Duh

nad apostelne razlil. Prejeli so tedaj svetega Duha, kakor jim ga je sam Jezus bil obljubil. In sveti Duh jih je razsvetlil, poterdil in močne storil, da so sveto vero prav spoznali, brez strahú oznanovali Judom in nevernikom, pa tudi svoje življenje dali za vero Jezusovo. Tako so tudi Samaritani, ki so bili od diakona Filipa kerščeni, svetega Duha prejeli, kader sta jim aposteljna Peter in Janez roké pokladala in molila čez njé. „Kader sta prišla, sta za nje molila, da so svetega Duha prejeli.“ (Ap. dj. 8.)

Glejte! ravno tajistega svetega Duha še dandanašnji škof, kakor nastopnik apostelnov, tajistim delijo, kateri zakrament svete birme vredno prejemejo. In On nam je vsem tako potreben! Če ravno naš zavolj svete vere ne preganjajo več, kakor se je aposteljnem in prvim kristjanom nekdanj godilo, imamo pa toliko drugih zadržkov na poti zveličanja, imamo toliko drugih sovražnikov, posebno dušnih sovražnikov, katerim bi se po naši človeški slabosti ne mogli vbrani, ako bi nam v tem boju za nebeško kraljestvo sv. Duh potrebne moči in serčnosti ne delil. Glejte! toliko gnado in pomoč tedaj v zakramentu svete birme prejmemo!

Kdor pa hoče zakrament svete birme vredno prejeti, mora se k temu lepo pripraviti; mora v navkih svete vere, posebno v tem, kar ta zakrament zadeva, dobro podučen biti, mora se že v stanu posvečujoče gnade znajti, in po izgledu apostelnov lepo moliti, in če je odrašen, se tudi terdo postiti in drugih dobrih del storiti in se tako na prihod svetega Duha pripravljati. Tudi botri se k birmi jemljejo. Oni so za pričo, da so birmanci zakrament svete birme prejeli; pa tudi dolžnost prevzamejo, birmance k dobremu napeljevati, od hudega odvracati jih, ako bi njih starši to svojo dolžnost zanemarali, in jih opominjati, da naj v sveti veri stanovitni ostanejo in živijo lepó, da v tej sveti veri enkrat zveličanje dosežejo.

S k l e p.

Glejte, ljubi kristjani! kako milostljiv je vonder Jezus, zveličar naš! Naši slabosti in nezmožnosti je prišel na pomoč; postavil je zakrament svete birme, ki nas v gnadi

božji poterduje in nam tako rekoč tisto mogočno orožje v roke daje, s katerim vse naše dušne sovražnike lahko premagujemo. Bodimo torej zvesti vojšaki Kristusovi celo naše življenje. Pod Njegovo bandero se serčno vojskujmo zoper nastave zapeljivega svetá, zoper svoje lastno, pregrešno poželjivost, in zoper vse zvijače peklenskega satana. S pomočjo gnade božje, v kateri smo v zakramentu svete birme od svetega Duha poterjeni bili, bomo vsemu hudemu serčno zoperstali, in zvesti ostali Jezusu, enkrat pa krono zmage in večne slave od Njega prejeli! Amen.

Nauk od gnade božje.

(Dalje.)

§. III.

Od potrebe gnade božje in od proste volje grešnega človeka.

1. Ali zamoremo kaj dobrega storiti brez gnade, ktera se po Kristusu deli?

Mi brez pomoči gnade božje, bodimo si kdor ali v kakoršnem stanu koli hočemo, popolnoma nič zaslužnega in zveličanskega storiti ali doprinesti ne zamoremo. Mi samo iz svoje lastne moči ne zamoremo, božjih zapoved dopolnovati, ne zamoremo od greha k pokori ustati, ne zamoremo moliti, ne zamoremo kaj pravičnega poželeti; in mi še clo po nauku sv. Pavla, II. Kor. 3, 5. „nismo samo sebi zadostni, to je zgolj iz svoje moči, kaj dobrega misliti, ampak vsa naša zmožnost pride le od Boga po Kristusu.“

To je bila vselej terdna, gotova in zložno od vseh učnikov in cerkvenih zborov izgovorjena, od pravovernih v katoljški cerkvi pa sprejeta verna resnica. Zato se v pričevanju te tudi vam vsem znane resnice ne bom zelo mudil; vendar pa nekaj majhnega, pojasniti ta nauk, pristaviti hočem. Kader postavim sv. Avguštin tele besede Jezusove izlaga: „Jaz sem vinska terta, vi pa mladike; kdor v meni ostane, in jaz v njem, veliko sadú donese; zakaj brez mene ne zamorete nič storiti“,

on tako govori: „Da bi kdo ne utegnil misliti, da mladika vsaj kaj majhnega sadu sama od sebe donesti zamore, ker je naš zveličar poprej rekel: „On veliko sadu donese“, naj poslušaj, da on ne reče: Brez mene ne zamorete kaj majhnega storiti, ampak: Brez mene ne zamorete nič storiti. Naj si je tedaj majhno ali veliko, brez njega se ne more zgoditi, brez kterega se nič storiti ne zamore; zakaj če mladika tudi, ktera majhno donaša, ko je dobro očejena, veliko donese; vendar, če na terti ne ostane, in od nje rasti ne dobi, še celo nič sadu donesti ne more.“ In kadar sv. Avguštin zopet pri drugi priložnosti tele besede sv. Paula izlaguje: „Ne kakor da bi bili sami sebi zadostni, sami iz sebe, kakor iz svoje moči kaj misliti, ampak naša premožnost je od Boga“, on takole modruje: „Vsako dobro delo se iz poprejšne dobre misli izhaja, ker je namreč človek s pametjo obdarovan, mora poprej voljo imeti, ali hoteti, preden kaj dobrega stori; hoteti pa, ali volje do dobrega dela obuditi drugač ne more, kakor če dobro za dobro spozna; in zopet dobro drugač spoznati ne more, kakor da tisto poprej premisli. Ker pa po besedah sv. Paula nismo sami sebi zadostni, iz svoje moči kaj misliti, tedaj še manj zamoremo kaj dobrega hoteti, ker je kaj večjega hoteti, kot le misliti, zakaj veliko jih je, da kaj dobrega še mislijo, pa vendar ne poželé. Še manj pa zamoremo kaj dobrega sami iz svoje moči doprinesiti, kot pa le poželeti in misliti; zakaj saj se jih tudi več najde, da se dobrega zmislijo in dobro poželé, in vendar dobrega ne doprinesejo. Tedaj se vidi, da nam je gnada božja potrebna, kaj dobrega vsaj zaslužno hoteti in doprinesiti.“ Besede pa nekega Afrikanskega cerkvenega zbora od potrebe gnade govore (Conc. Milevit. II. Afr. c. 78.): „Tudi so očetje tega zbora izgovorili, da naj je sleherni preklet, kdor bo učil, da je gnada božja, po kateri bo človek zavolj zaslužnja Jezusa Kristusa Gospoda našega opravičen, le k odpuščanju grehov, kateri so že doprineseni, potrebna, ne pa tudi k pomoči, da bi se ne doprinesli.“ In zopet ravno ta cerkveni zbor govori: „Sklenili so na dalje, da naj je preklet, kdor uči: Da se nam gnada le v to podeli, da bi mi le samo ž njo ložej dopolnovali, kar nam je zapovedanega; ravno kakor da bi tudi, če ravno ne lahko, vendar božje

zapovedi brez gnade božje dopolnovati zamogli. Saj od sada božjih zapoved Gospod govori, kader ne reče: Brez mene bote težej storiti zamogli, temuč: Brez mene ne zamorete nič storiti.“

Ta nauk naj nam tedaj odkaže, da, karkoli dobrega ogledamo nad seboj, pa ne le nad seboj, temuč nad vsemi svetniki, ne pripisujemo sebi ali kaki človeški moči, temuč njemu, kateri svojo gnado dodeluje, komur on hoče po izreku sv. Pavla: „Kaj imaš o človek, da bi ne bil prejel, če si pa prejel, čemu se hvališ, kakor da bi ne bil prejel?“ V gnadi namreč se kaže posebna moč vsegamogočnosti, dobrote, milosti in modrosti Gospoda nebes in zemlje nad človekom, ker gnada še tako terdega in neokretnega človeka z neko sladko pa nevidno močjo do službe božje potegne, ko se še v njem ne želja, ne misel do tega ne prebudi, in ker brez te gnade nar bolj učeni in nar modrejši v dobrih delih nič ne opravi, kot pravi sv. Pavl (I. Kor. 1, 27.): „To, kar je nespametnega pred svetom, je Bog izvolil, da bi modre osramotil, in kar je slabega pred svetom, je Bog izvolil, da bi močne osramotil; in kar je nežlahtnega in zaničljivega pred svetom, in to, kar nič ni, je Bog izvolil, da bi tisto, kar je, razdjal: Da bi se nihče pred njegovim obličjem ne hvalil.“ —

Torej ravno ta apostelj naše opravičenje neko drugo stvarjenje imenuje, ker se v nas in nad nami silna sprememba iz mesenega in posvetnega človeka v duhovnega in nebeškega brez našega poprejšnega zasluženja le po sami vse-mogočni milosti božji zgodi. Zakaj, kaj bi mi, kaj bi bili zamogli svetniki brez gnade sv. Duha v dobrem opravi, to nam razloček med človekom samemu sebi prepuščenim, kateri le po svojem zazdevanju živi, in med njim, ki je z gnado božjo podpert, pokazuje. Dokler je David z gnado podpert, je svet, David sam sebi prepuščen, postane prešestnik, postane ubijavec. Salomon je z gnado božjo nar modrejši med vsemi ljudmi, Salomon pa sam iz svoje moči postane molikvavec. Peter je s pomočjo gnade božje skala; brez gnade božje terst, ki se pred glasom neke dekile pretrese, in svojega božjega učenika zataji. Juda je z gnado božjo apostelj Kristusov, brez gnade njega izdajavec.

Ta nauk, ta misel naj nas globoko poniža pri še toliki učenosti in modrosti, pri še toliki popolnosti in svetosti, da nič dobrega sebi ne pripisujemo, da se na svojo moč ne zanašamo, ne opiramo, temuč da vse zaupanje le v Boga v njegovo gnado stavimo. Zakaj Bog le ponižnim svojo gnado podeluje, prevzetnim pa, ki dobro sebi pripisujejo, ali se nad druge povzdigujejo, nasprotuje. S to ponižnostjo naj se pa tudi hvaležnost združi do Boga, ki nas toliko milostljivo s svojo vsegamogočnostjo, modrostjo in dobroto obiskuje in k dobremu napeljuje, kakor nam David lep izgled da. Kadar je on velikana Goljata premagal, je on Goljatov meč v Gospodov šotor položil, da je s tem čast tega premaganja le Bogu dal, in da ni ne s svojo serčnostjo, ne s svojo močjo, ne s svojo umetnostjo, temuč le z božjo pomočjo to imenitno in veliko delo premaganja doprinesel. Tako ponižno zahvalo tudi mi za vse dobro delo dajajmo Gospodu Sabaot, ker se le od njega vsa moč nad nas, kot iz solnca žarek, izteka, ne pa že celo iz tako pokažene naše lastne nature in oslABLJENE moči. —

2. Ali pa zamoremo po božjih zapovedih z božjo pomočjo živeti in jih dopolnovati?

Božje zapovedi zamoremo vselej in vse z božjo pomočjo gnade božje dopolnovati. Če ravno sami od sebe, kakor iz svoje moči nič ne zamoremo, vendar da se besed sv. Pavla poslužim, vse zamoremo po njem, kateri nam moč deli. Saj Bog nam takega ne zapoveduje, kar bi nam bilo nemogoče dopolnovati, temuč, kadar nam kaj zapove, nam s tim odkaže, da nam je ali mogoče storiti, ali pa, da njega k temu pomoči prosimo, komur ni nič nemogoče. Da je s pomočjo gnade božje tudi po grehu pokaženemu do dobrega neokretnemu človeku, naj si je v kakoršnem koli stanu, ali v kakoršni koli priložnosti hoče, sleherno zapoved božjo dopolnovati mogoče, nam svetopismenski, kot tudi izreki cerkvenih učencikov tolikrat in tako očitno dopovedujejo. Tako postavim sv. Pavl zdihuje Rim. 7, 24. 25.: „Jaz nesrečni človek, kdo me bo rešil od telesa lete smerti?“ In si precej odgovori: „Gnada božja po Jezusu Kristusu Gospodu našem.“ In Korinčanom tako piše Kor. 12, 8, 9.: „Trikrat sem Gospoda prosil, da bi ta (angel

satana) od mene preč šel. In on mi je djal: Zadosti ti je moja gnada; zakaj moč se v slabosti vterdi. Jaz se bom toraj rad zavolj svojih slabost hvalil, da bo Kristusova moč v meni prebivala. Za tega voljo si jaz sam dopadem v svojih slabostih . . . zakaj kader sem slab, takrat sem močen“. Janez Jeruzalemski pa pravi: Kadar zapovedi presežejo človeško zmožnost, pošlje Bog človeka do Njega, kterega gnadi ni nič nemogoče, rekoč: „Prosite, in se vam bo dalo“, Mat. 7, 7., da bode po milosti božji dopolnjeno, kar ljudje sami ne zamorejo dopolniti. Sleherno stvar, sleherno zverino je Bog s kakim posebnim orožjem obdaroval. Nekteri je dodelil urne noge, nekteri ostre kremplje, nekteri hitre perute, nekteri zobé, nekteri rogé; samega človeka je tako stvaril, da mu je on sam njegova moč. Inker je njega memo vseh stvari naj slabotnišega stvaril, ga je hotel v sebi nar močnejšega storiti.“ Sv. Avguštín, kteri je toliko naukov od gnade božje spisal, pri neki priložnosti pravi: „Terda in težka je beseda, s ktero Gospod zapove, da naj se človek, kteri hoče za njim hoditi, samega sebe zataji. Vendar pa ni več terda, ni več težka zapoved, ker on, kteri zapoveduje, tudi dopolnovati pomaga.“

Gnada božja je tedaj tisto nebeško mazilo, ktero človeka zoper vse nasprotljeje vterdi. Ona zamore, če le hoče, bolečine v prijetnost, grenkost v sladkost, slabost v moč spremeni. In kjer se poljubi božjemu Duhu z vetercom svoje gnade pihljati, tam prestvari slabotnega človeka v novega, močnega, terdnega, v nar hušji skušnji zvestega, v nar veči nevarnosti stanovitnega, neprestrašenega. Ob kratkim: Gnada je močnejša, kot natora, ker vse nasprotljeje premaga, in s svojo prijetnostjo človeka potegne, dopolnovati voljo božjo ali božje zapovedi, kterim se človeška natora tako močno ustavlja.

3. Ali so k dobremu in zveličanskemu delu že zadostne same vnanje gnade?

Same vnanje gnade še niso zadostne k dobremu in zveličanskemu delu. K takemu delu je še popolnoma potrebno, da nas pri vnanji gnadi tudi Kristusova gnada znotrej obiše, naše serce omeči, in k dobremu nagne, kar gola vnanja gnada, če ni z notranjo združena, ne stori.

Slišali smo že, ktere gnade se vnanje imenujejo. Da se to imenujejo taki darovi božji, ki so nam k našemu zveličanju na ravnost potrebni, pa so nam zunej nas postavljeni darovi, kakor so postavim: Včlovečenje božje besede, Kristusovo terpljenje in njegova smert, sveto evangelje, pridige i. t. d. Vse to nam je sicer k našemu zveličanju potrebno, vender pa samo brez notranje gnade še ni zadostno. Notranja gnada mora namreč suho zemljo naših sere pomočiti in ji rodovitnost podeliti, to je, ona nas mora omečiti, in do dobrega nagniti. Vse vnanje gnade so le dobro seme; nar boljše seme pa ne prinese sadu, če na suho zemljo pade. Tako postavim se je Sin božji za vse ljudi včlovečil, je za vse terpel in umerl, pa kako majhno je število, da bi jim te tolike vnanje gnade, včlovečenja, terpljenja in smerti Sinu božjega v zveličanje služile, se lahko iz Kristusovih besed povzame: „Veliko jih je poklicanih, malo pa izvoljenih.“ In kateri so tisti srečni izvoljeni? Kteri zraven vnanje gnade tudi znotranjo, ktera vnanjim gnam rast podeli, prejmejo. Veliko je število tistih, ki vnanjo gnado božje besede in sv. evangelja uživajo, vendar jih je malo, pri kterih bi seme božje besede sad doneslo. In kateri so tisti? To so le tisti, kterih se Bog usmiliti hoče, da njih serca z dežkom notranje gnade porosi, in jim rodovitnost dodeli, kakor suhi zemlji samemu sebi pripuščenega človeka.

To nas uči, ki smo bogati zaklad toliko vnanjih gnad dosegli, da tudi pridno prosimo, goreče zdihujemo, da bi nam Oče vseh dobrih darov, kteri v svitlobi prebiva, svojega sv. Duha poslal, kteri naj s svojo notranjo gnado naše serca po svoji neskončni milosti v rodovitno zemljo vnanjim gnam pripravi, da bi zavolj prejetih vnanjih gnad, ktere bi brez notranje nerodovitne ostale, tudi nas tisto strašno gorjé ne zadelo, ktero je Jezus nad mesto Bethzajda in Korocain izgovoril, rekoč Mat. 11, 21.: „Gorjé tebi Korocain, gorjé tebi Bethzajda; zakaj, ako bi se bili taki čudeži godili v Tiru in v Sidonu, kakor so se pri vas godili, bi se bile nekda v žimnatem oblačilu in v pepelu spokorili. — Sicer pa vam povem, Tiru in Sidonu bo ložej dan sodbe obstati kakor vam.“

4. Ali je notranja gnada k vsakemu dobremu delu potrebna?

Notranja gnada je k vsakemu dobremu delu posebej potrebna. Mi nič dobrega ali zveličanskega ne zamoremo doprinesiti, če nas k vsakemu dobremu delu posebej ne bo gnada božja spodbadala in podpirala. Že Izaija prerok pravi Iz. 26, 12. „Vse naše dela si ti v nas delal.“ In sv. Prosper piše: „Božje delo je, kadar količkaj pravega mislimo, ali kadar svoje noge od napënosti in krivice odmaknemo. Zakaj kolikorkrat kaj dobrega storimo, Bog v nas in z nami dela, da doprinesemo.“

Pa nikar ne mislimo, da je gnada božja le grešniku potrebna. Nak, tudi nar pravičniši ne bo nič opravil, če ga ta potrebna gnada ne bo k dobremu v nemala; in brez nje bi tudi on v greh padel. David pravi Ps. 29, 8.: „Komej si ti svoje obličje obernal, mi je vse vpadlo.“ Sv. Avguštín v prav domači priliki, pa zložno ravno to kaže, ko pravi: „Dokler luč shrambe ne razsvetli, je sleherna shramba temna, in še tako svitla shramba kar na enkrat temna postane, če ji luč ugasne. Tako je človek, če mu je Bog s svojo gnado pričujoč, ves razsvitljen, če se mu pa odtegne, kar temen postane.“ Vendar je vedeti, da je ta gnada pravičnega podpirati vselej pripravljena, dokler le nje opominovanje hoče poslušati. Trientinski zbor pravi: „Bog opravičenih s svojo gnado ne zapusti, dokler ga oni poprej ne zapusté.“ Grešniku se pa tudi vselej ne odtegne. Sv. Ambrož reče: „Imej voljo ustati, in on ti bo v pričo, kateri ti bo pomagal ustati.“

5. Ali je gnada božja potrebna spoznati in ljubiti resnico in pravico? (virtualis.)

Brez notranje gnade božje ni mogoče imeti pravega spoznanja in ljubezni resnice in pravice. Zakaj mi ne zamoremo nič zveličanskega sami iz sebe zadobiti, in karkoli je zveličanskega, pride le od Boga po Kristusu; tedaj tudi spoznanje in ljubezen resnice in pravice.

Jaz rečem, spoznanje resnice pride iz gnade božje in brez gnade božje ni mogoče imeti pravega spoznanja resnice, in toliko manj, ker je človekov um z grehom otemnjen. To nam že besede sv. pisma spričujejo. Že David (Ps. 24, 4.)

je to spoznal, torej prosi Boga: „Gospod, pokaži mi svoje pota, in uči me svoje steze.“ Pa tudi Jezus ravno to dokazuje, ker svojim apostelnjom reče, Jan. 14, 26.: „Besednik pa sv. Duh, kterega bo Oče v mojem imenu poslal, on vas bo vsega učil, in vas opominjal, karkoli vam sem rekel.“ In zopet, Jan. 16, 13.: „Kadar pa pride Duh resnice, bo on vas učil vso resnico.“

S temi in drugimi besedami sveto pismo in Jezusov nauk spričuje, da pravega spoznanja resnice človek nima ne sam iz sebe, in da ga od nikodar drugod ne zadobi, če ga sv. Duh sam s svojo notranjo gnado do njega ne vodi. Tudi sv. Janez Krizostom pravi: „Človeška slabost bi se nikdar sama od sebe do znanja nebeških resnic ne povzdignila, ko bi ga sam Bog z gnado sv. Duha ne dodelil.“

Res je, da so se znašli, in se še znajdejo učeni in prebrisani modrijani, ki znajo nad vsemi nauki svoje jezike brusiti, imajo resnico tako blizo, in se učenosti le v to poslušijo, kako bi se resnici ognili, ne pa, da bi jo našli, torej je tudi ne najdejo, dokler jih sv. Duh s svojo notranjo gnado ne razsvetli. Ali ne vidimo mar tega nad pismouki, kterim je Jezus sam, kterim je sv. Duha napolnjeni sv. Štefan tako jederno resnico odkazal, pa je bila vendar vsa beseda le gluhim ušesom izgovorjena? Zakaj, ker jih sv. Duh s svojo gnado ni resnice znotraj učil. Ali ne vidimo tega nad sv. Pavlom? Imel je učenost, bil je v postavi prebrisan; vendar ga vsa njegova učenost ni k spoznanju resnice pripeljala, in bi ga nikdar pripeljala ne bila, ko bi ga luč gnade božje od zgoraj ne bila obsvetila. Ali ne vidimo tega nad drugimi aposteljni? Koliko zlatih naukov so oni iz presvetih ust Kristusovih slišali, pa jih vendar niso razumeli, dokler jih gnada sv. Duha ni obdarovala s pravim spoznanjem. Veste mar, kaj je učenost brez gnade božje? Učenost brez gnade božje je oko brez svitlobe, torej brez nje ne zamore resnice ugledati. Le poslušajte sv. Maksima govoriti: „Kakor se ne more zgoditi, da bi oko brez solnène svitlobe kaj ugledati zamoglo, se tudi nikdar ne bo zgodilo, da bi človeški um brez duhovne luči gnade kaj duhovnega zapopadel. Una luč je potrebna, da ugleda telesne reči, da nam oči razsvetli; ta pa je potrebna, da ugleda duhovne reči, ki so zunaj naših

počutkov, da nam um pojasni. Nar bolj zdravo, nar bolj bistro oko brez luči, brez svitlobe nič ne more razločiti in ugledati, in v temi tava; še slabotno in bolešno oko pri luči več vidi, kot bistro oko brez luči. Ravno tako tava učeni po temi in ne zagleda, ne najde resnice brez luči gnade božje, in veliko manj učeni bo pri luči gnade božje bolj na tanko resnico spoznal, kot nar bolj učeni brez svitlobe te gnade. Ali se ne kaže leto iz neke molitve Jezusove, ktera se tako glasi, Luk. 10, 21.: „Zahvalim te Oče, Gospod nebes in zemlje, da si leto skrila modrim in razumnim, in si tisto razodel majhnim. Oče! tako je bilo tebi dopadljivo. Vse je bilo meni zročeno od mojega Očeta, in nobeden ne ve, kdo je Sin, kakor Oče, in kdo je Oče, kakor Sin, in komur Sin hoče razodeti.“ Ravno to sv. Avguštin spozna. Ko je bil na svojem spreobrnjenju, pride k svojemu prijatlu Alipiju, in mu zdihovaje tako govori: „O prijatelj, kako smo mi pač nesrečni! Kaj je to! Kaj si slišal? Neučeni ustanejo, in božje kraljestvo na se potegnejo; mi pa pri vsi svoji učenosti se mudimo v mesu in v kervi!“ Ali ne spozna s tem, da učenost še ne da sama pravega spoznanja resnice, in da se zgodi, da manj učeni poprej in bistro pri luči gnade božje ugleda, ko se še učeni brez luči po temoti in po smertni senci spreha? Kaj si bomo tedaj mislili, kaj bomo rekli, če vidimo človeka pri toliko pridigah in naukah za vso resnico slepega, ko vidimo, da se noče clo na božjo besedo ozreti, in da le svoje zazdevanje, in glas svetá za resnico ima, večni resnici pa se ustavlja? Kaj si bomo mislili od človeka, kadar laž toliko rad sprejme, resnici pa se z vso močjo ustavlja, in še božjo besedo zamečlje, ali pa tako zvito suče, da svoji zmoti bolj prav da, kot cerkvi? Kaj si bomo mislili od človeka, kateri svojih lastnih vsem ljudem vidnih in mnogim pohujšljivih zmot vendar ne spozna, in si pri vsem nad se izgovorjenim gorjé, vendar še večni blagor obeta? Od vseh teh in takih nam je misliti, da jim luč gnade, luč resnice ne sveti, da so sami sebi prepuščeni, torej so v vedni zmoti, in bojo v vedni zmoti ostali, če jih gnada božja ne bo razsvetlila, in nam je skerbno moliti, da nam Gospod te luči ne odvzame, in nas v temoto ne prestavi, kar je Bog Efežanskemu škofu po sv.

Janezu v skrivnem razodenju zažugal (Skr. raz. 2, 4. 6.): „Jaz imam to zoper tebe, da si pravo ljubezen popustil; delaj pokoro, in stori perve dela. Ako pa ne, bom hitro do tebe prišel, in bom tvoj svečnik iz svojega mesta premaknil, ako ne boš pokore storil.“

Kakor pa spoznanje resnice, kot smo do zdaj slišali, le od Boga pride, tako nam je tudi vedeti in verovati, da se ravno tako ljubezen resnice in pravice le od njega, kot od Očeta vseh dobrih darov po Kristusu na nas izteka; saj človek sam od sebe nič dobrega nima. Kterim ljudem gnada ljubezni resnice in pravice ni bila od Boga dodeljena, od njih se je reklo Jan. 3, 19.: „Luč je na svet prišla, in ljudje so več temo, kakor luč ljubili; zakaj njih dela so bile hude. Zakaj vsak, kateri hudo dela, sovraži luč, in ne pride na svetlobo, da ne bojo njegove dela sojene.“ Zakaj človek sam sebi prepuščen teče po spačeni poti svojega poželenja, teče po pregrešni in široki poti tega sveta. „Vse, kar je na svetu pa je ali poželenje oči, ali poželenje mesa, ali napuh življenja.“ To zadobiti so njegove misli, njegove želje, njegovo edino prizadevanje. Kolikor bolj pripravne pripomoči to doseči znajde, toliko srečnejša se šteje. V tej zmoti se on s svojimi mislimi ne povzdigne do imenitnejšega namena, in s svojimi željami, ne do zlahtnejšega poklica. On ostane mesen, in meseni človek ne zapopade tega, kar je duhovnega. Ves drugačen je pa, ktereга luč gnade razsvetli, in ogenj gnade ogreje. Pri luči gnade se spregleda, in vidi, kako nečimern je svet z vsem svojim bogastvom, veseljem, z vso svojo častjo. Vse to mu je zaničljivo. S sv. Pavlom reče: „Kar je od sveta, sem imel za blato zemlje.“ Ž njim reče: „Moja čast je Kristus in on križani.“ Ž njim ima veselje, če znaminje njegovega terpljenja na svojem telesu nosi. Pri luči gnade vidi, da je edina dobrota le Bog, pri njej vidi, da je edino bogastvo, edina sreča le nebo, ktero se s svetostjo življenja, s popolnamostjo duha zadobi; pri nji se uči časno zaničevati, da večno in neminljivo zadobi. Če tedaj najdeš ali nad seboj ali nad kakim človekom veselje do vsega pravega in dobrega, pravo pobožnost v mislih in zadržanju, poterpežljivost in krotkost clo do sovražnikov, zmernost in zdržnost v jedi

in pijači, čistost v mislih, v govorjenju in življenju, pravico v kupčiji in posestvu, moč v skušnjavi in preganjanju, vari se, da tega zgolj svoji ali drugi človeški moči ne pripisuješ, ali se zato clo nad druge povišuješ, kakor da bi ne bil prejel, temuč ponizaj se in spoznaj, da bi bil brez gnade božje tak ali še večji grešnik, kot je on, nad kterega se povzdiguješ. „Če stojiš, glej, da ne padeš.“ Zakaj če te tisti Duh zapusti, kateri ti je do zdaj ljubezen do resnice in pravice prigovarjal, boš sam od sebe le v ljubezen do greha in krivice zabredil. — Če pa ne najdeš nad seboj te svete ljubezni do resnice in pravice, se nikar ne moti, gnada božja še ni v tebi moči dosegla, tudi ni začela v tebi gospodariti; v tebi še vselej gospodari duh tega sveta. Pa ne obetaj si, da bi iz svoje moči do te višave zamogel povzdigniti se, Jezus pravi Jan. 6, 44.: Nihče ne more k meni priti, ako ga Oče ne vleče, kateri je mene poslal. Torej se k njemu obrni z gorečo molitvijo in ko ti gnado ponudi, nikar ne zaterdi svojega serca.

(Dalje pride.)

Listnica.

* Z Celovca. Kerška škofija je zgubila svojega višjega pastirja: Prečastitljivi knezoškof Adalbert Lidmanský so umerli! Podali so se bili kakor že več let tudi letos mesca julija v Belaške toplice, ktere so jim vselej dobro djale. Letos pa je bila druga; 20. julija jih je v Toplicah mertvoud zadel in 21. ob štirih popoldne so jih v Celovec pripeljali. Zdravniki so se hitro sklicali, pa hitro spoznali, da ni več pomagila. Sviti škof so prejeli ssv. zakramente, moči so od ure do ure vpadovale in 23. julija ob sedmih zvečer so v Gospodu zaspali. Močen hrup je šel po celem mestu, ko so zvonovi jeli žalostno peti in oznanovati mestjanom, da je Kerška škofija zapuščena udova. Visoko častiti stolni kapitel je smert svitl. knezoškofa takole naznanje dal:

„Gottes weiser und heiliger Fügung, die kein menschliches Auge durchdringt, hat es gefallen, unsern Hochwürdigsten Oberhirten **Adalbert Josef Lidmanský**, Fürst-Bischof von Gurk, Doctor der Theologie, k. k. Gubernialrath, kärntnerischer Landstand, Ehrenbürger von Bud-

weis, Ehrenmitglied der k. k. Landwirthschaft Gesellschaft, Mitglied des historischen und Protektor des katholischen Gesellen-Vereines in Kärnten etc. etc. von diesem zeitlichen in das ewige Leben abzurufen, welcher nach einer kurzen, kaum dreitägigen Krankheit vom Schlagfalle getroffen im 63. Lebensjahre, mit den heiligen Sterbsakramenten versehen, am 23. Abends um 7 Uhr selig im Herrn entschlafen ist.

Das Leichenbegängniß wird am 25. d. Nachmittag um 5 Uhr von der bischöflichen Residenz zur Einsegnung in die Domkirche geführt, und werden die Exequien in derselben am 26. um 9 Uhr Vormittag abgehalten werden.

Domkapitel Gurk zu Klagenfurt den 25. Juli 1858."

Duhovnikom je pa razposlal leto oznanilo: „Da es Gott nach seinem unerforschlichen Willen gefallen hat, unseren hochwürdigst. Fürstbischof Adalbert Josef Lidmanský am 23. d. M. Abends 7 Uhr nach einem kurzen Krankenlager und nach empfangenen heil. Sterbsakramenten von diesem zeitlichen in das ewige Leben abzurufen, so wird dieser höchst betrübte Todesfall der gesammten Dekanats-Geistlichkeit mit dem Beisatze eröffnet, dass für den hingeschiedenen Oberhirten in allen Pfarr- und Kuraziekirchen die Exequien mit Seelenamt, Vigil und Libera abgehalten, dabei alle Glocken geläutet, und die Gemeinden am vorhergehenden Sonntage zur fleissigen Beiwohnung dieser Trauerfeierlichkeit von der Kanzel erinnert und aufgefördert werden sollen.

„Hochwürdige Brüder! Wir wollen eilen, für Ihn der göttlichen Gerechtigkeit genug zu thun und durch den Eifer unseres Gebetes die übrigen Unvollkommenheiten auszusöhnen, welche seine Glückseligkeit noch aufhalten könnten. Möchte das Blut Jesu Christi, das auf unseren Altären für die Ruhe seiner Seele fließen wird, vom Vater der Barmherzigkeit gnädig angesehen werden! Möge Gott — dies sei zugleich unser Aller Wunsch und Gebet — unserer verwaisten Kirche bald wieder einen in jeder Beziehung würdigen und thätigen Oberhirten geben.“

„Gegenwärtige Kurrende ist sogleich in Umlauf zu setzen, damit der angeordnete Trauergottesdienst überall ehestens abgehalten werden könne.“

25. julija ob 5 zvečer smo jih pokopali na mestno pokopališče, kakor so sami sporočili. Samo iz dežele se je sošlo več kot 60 duhovnikov; osmero fajmoštrov je neslo lepo okinčano trugo. Za njo so šli vsi uradniki slavne deželne poglavarije, in drugih oblastnij, c. k. oficirji in mestjani. Svoje veliko premoženje so sporočili prav po cerkvenih postavah: Celovški siromaki in stolna cerkev v Celovcu dobijo vse, le proštinja Jindrihograška na Českem, kjer so se rajni rodili, dobi tudi nekaj imenitnega; nekoliko drugih sporočil so volili še drugim. — Celih 16 let so pasli Kerško čedo; dolžni smo toraj za nje moliti: Naj počivajo v miru! — Kerške ovčice žalostno obračajmo svoje

solzne oči proti nebesom in prosimo svojemu škofu večni mir in pokoj! Pa tudi prosimo Očeta nebeskega da nam zapuščenim sirotam v svoji neskončni milosti in modrosti skoraj pošlje škofa polnega duha apostoljskega! — Obračamo svoje oči tudi proti Solnemu gradu, kjer bivajo presvitli knezonadškof, kateri nam bojo zvolili in poslali novega škofa. Obračamo svoje oči še enkrat proti Solnemu gradu, kjer kot stolni korar stanujejo visokoučen in občeljubljen gospod, rojen Korošec, scer rodu nemškega, pa govorijo in pišejo gladko tudi slovenski. Vse — po mestu in deželi imenuje in pričakuje le tega gospoda; to je vendar glas božji! Bog daj, da bi se veselo spolnile goreče želje in prošnje cele Kerske škofije!!! —

* Z Celovca. 31. julija so se slavno končale realne šole v Celovcu. Sedmi letopis višje realke je dosti obširen in obsega učeno in temeljito spisan sostavek: „Erwerbunng der burgundischen und spanischen Länder an das österreichische Regentenhaus unter Friedrich III. und seinem Sohne Maximilan I. 1477—1516; spisal ga je gosp. Perkmann. Zastran drugih predmetov je kakor po drugih realkah, zatoraj omenjamo samo slovenščino. Učencev je bilo vseh vkup 269; med temi se jih je 115 slovenski učilo; rojenih Slovincov pa je bilo le 51. Dobra tretjina prebivavcev na Koroškem je slovenska; čuda toraj, da je na realki le tako malo Slovincov! Slovenci! zakaj da za šolo toliko koristno in potrebno tako malo marate?

Z Celovca. 29. julija smo imeli v ces. izgledni šoli slovensko očitno spraševaaaje.

V sedem razredih po 2 uri v tednu so letos učili:

Gosp.	Huber Jož.	v I.	razdelku IV.	razreda	31	Nemcov,
"	Lasnik M.	" II.	"	IV.	60	Slovincov.
"	Germič Fr.	" II.	"	III.	50	"
"	Filej Blaž	" I.	"	II.	25	"
"	Somer Gr.	" II.	"	II.	26	"
"	Hribernik J.	" I.	"	I.	22	"
"	Tarman M.	" II.	"	I.	17	"

Vsih skup 231 učencov.

Ljubi Slovenci! Glasnik in Slovenski Prijatelj sta vam žalostno novico že prinesla, da je nemila smert enega naših naj iskrenejših podpornikov slovenščine, očeta učiteljev in ubogih učencov, posebno tajistih, koji so se k šolstvu pripravljali, naglo pobrala; zatorej nismo bili vnovka tako srečni, da bi bili nam prečastiti gosp. šolski svetovavec, Šimon Rudmaš pri skušnjah pričujoči. Naj bo Bogu potoženo! Misliti pa moramo: Bog je nam dal, Bog je nam vzel, Bog bo nam gotovo zopet dal umnega in ukretnega prijatla ljube šolske mladine.

Bili so nam namestnik pri letošnjih skušnjah častiti gosp. Rebernik J., šolski ogleda celovske tehantije, župnik stolne cerkve v Celovcu. Prav detevoditelško so učence spraševali, kakor se v sedajnem času

tirja, namreč: Išči dobre misli, zbučaj jih v učernih s pametnim spravevanjem, tem bodo slovnične oblike same prišle. Pa tudi korenine pojemnih besed so razumno razjasnili, kar se posebno v slovenščini zanemarati ne sme. Učenci so urno brali in odgovarjali, s čimur so pokazali, da so se v tej slabo omerjenej dobi vonder nekaj naučili in da se je čas marljivo porabil. Naj bi učiteljem veselje za nauk tudi zapred ne umerlo! Živio! Kako učenci radi in veseli odgovarjajo, kadar za slovenščino vnet učitelj pred njimi stoji, le tisti prav živo spozna, kateri to sam vidi ali skusi. To je nam živa prikazen, da se otrok le v svojem maternem jeziku naj laže zdravi in izmodri.

14. Augusta so učenci iz vsakega razreda, koji so zaslužili, šolske darila prejeli, bile so podučne, rudeče zvezane knjige, koje je nam slovensko društvo sv. Mohora brez plačila dalo. Lepa hvala za nje! Slovenski rodoljubi, podperajte ovo društvo, kar vam gre, da bude dolge, dolge leta še živelo v prid in omiko naše nadepolne mladine. Bog daj!

* Od Soče na Goriškem. K veči časti Marije. Tudi letos 13. roznika, III. nedeljo po binkoštih, spomin prikazenja in kronanja Marije prečiste Device, je kanalska fara svojo procesijo na sv. Goro, kjer romarska cerkev Matere božje, nar večá v celi goriški velikiškofiji stoji, slovesno dokončala. Ob štirih zjutrej se vzdignejo pobožni romarji s svojim dušnim pastirjem visokočastitim g. dekanom Janezom Budau, molé litanije vseh svetnikov, sv. roženkranc, prepevaje stare in nove pesmi matere božje. Dasiravno je procesija dolga in težavna, se je bilo zbralo vunder veliko romarjev, posebno izmed ženskega spola, h kateri so še zmirej tu pa tam trumice pristopale. Neprenehoma se je molilo, prepevalo, da je marskateremu serce od veselja poskakovalo, in petje se odmevalo krog in krog; pele so se ob enem razne pesmi, pa tako, da ena truma pevcov ni nikar drugih motila. Stavim, da marskatera pevka je bila toliko v petje zamišljena, da ni celo vidila sterme, voske, grudaste poti, po kateri je hodila. Alj kaj se zgodi? Naenkrat leti že velika deklina iz poti v prepad. Ko se ravno obernem in ves prestrašen to nesrečo vidim, hočem hitro izreči: Ego te absolvo ab omnibus censuris et peccatis in nomine etc., kar mi rečejo, da ne bo nič hudega. Vprašam: Ali se je kaj poškodovala? Slišim reči: Popolnoma nič! Se sladko smehljaje je plezala na sterma pot v svojo poprejšno versto. Le malo se je vboga sramovala, da se ji je bilo tako pripetilo. — Ako bi bil to le zgolj pripetek: — Na svetu se nič prav za prav ne pripeti, to je, samo ob sebi zgodi. Bog šteje tudi naše stopinje, in dobro ve, kako? ino zakaj? vsako storimo . . . Spredej in zadej gredoči, in blez tudi gor imenovana deklina, so ravno peli staro, dobro znano pesem: „Pomagaj nam! pomagaj nam, — Marija! iz nadlog.“

* Iz Gorice 6. junija. Ljuljko, plevel, sploh gloto po njivah in vertih pokončati in zatreti, ni dovolj to škodljivo rastlino le požeti

in poverh porezati, ker potem takem očevidno še močnej doraste, enako tisti hidri, (lernejski kači) na kateri se je po odsekani glavi deset drugih prikazalo, Tako je na duhovno vižo s človeštvom. — Stariši mislijo s zapovedovanjem, prepovedovanjem, kreganjem i. t. d. pri otrocih vse opraviti. Prazno delo! To se pravi, ljuljko le požeti, ki bo o svojem času bolj gosto dorastla. — Deržave sadajnega kroja menijo s postavami, zakoniki, kaznovanjem, s sabljo hudodelstvom v okom priti, Alj glej! to je požeti ljuljkni pecelj, ki bo vkratkem sto novih rodil. — Hoče umni kmet neko ternasto, smerdljivo zel iz travnikov iztrebiti, skerbno pazi, da dež zemljo namoči, in potem to zelišče s korenino vred iz zemlje potegne. To gotovo pomaga. Korenina greha, kal hudega, ne bo z zakonikom, s šibo in s sabljo pregnana; hudo s korenino vred zamore izdreti samo božja vsegamo — gočna gnada (milost), in to po svetih zveličavnih cerkvenih pripravah in naredbah; n. pr. šmarničnih pobožnostih, ktere smo tudi v Gorici letos, kakor nekatere leta sem pretekli mesec imeli, in scer v cerkvi brezmadežnega spočetja Marije Device, podružnici pervostolne cerkve, pri farnih cerkvah sv. Ignacia na Travniku in sv. Vida na Placuti. Bilo je kaj lepo to sveto cerkveno opravilo napravljeno, in vsak dan vernega ljudstva obilno zbranega. Žalibog, da se omenjena lepa pobožnost dozda v Gorici še nikjer ni mogla po slovensko opravljati! — Zvedili smo, da bo te dni, od 13 — 22. t. m. na Šembiški gori tominskega dekanata — veliki, ljudski misijon, to je za imenovano faro in za sosednje duhovnije. Ondotni nevtrudljivi za dušni blagor vneti v. č. gospod fajmošter Filip Brezužčik je naprosil in povabil Celjanske misijonarje g. g. lacariste, verle pridigarje, kteri mu bodo duhovni vert preorali, kterega bo on potem obdeloval, ker se delo pravo začne za dotičnega duhovnega pastirja še le po dokončanem misijonu. To zazda od te slovesnosti. Morebiti, da vprihodnjič kaj več. (Smo jo že popisali. Vrdn.)

* S Križevca na Horvaškem H. J. Preljubi slovenski Prijatelj! ki si nam to leto simboliška znamenja svetnikov razlagati začel; naj da Ti tudi jez nekaj malo od novih svetnikov povem.

Visokočastiti gospod župnik N. N. v. R. . . , u, na veliki stezi, ktera pelja iz Križevca v Zagreb, so z Dunaja 3 zastave (bandera) za cerkvo dobili, ktere so tam napraviti dali; veljajo 360 in še več golginarjev srebra. Misil sem v začetku, to pač mora nekaj prav lepega biti, kajti je to delo z Dunaja, in tolike novce velja. Te zastave viditi odpravim se 27. junija tamo gledat. Najpervič zagledam prelepo podobo prečiste D. Marije, matere božje, ktera sineka na rokah derži, je prav lepa. Na drugoj strani vidim nadpis „Sv. Lucia,“ potem veržem oči na sliko, ali joj! začudim se, in neka merzla žalost mi serce napolni, ko zagledam, da slika ne odgovarja sverhi. Sv. Lucia je bila devica in mučenica; slikar pa jo je naslikal v možki podobi, s kosmato brado, mustači, in poleg voľa; tako tedaj slika pomenja sv.

Lukeža evangelista, nadpis, je pa „sv. Lucia!“ Žalostna ga je mati rodila, ker ne ve razločiti sv. Lukeža od sv. Lucije. Pač res malo mora ta slikar od sv. vere znati, ker ni tega ne zna, da sv. Lucia ni bila Lukež evangelist! Še več. Obernem oči na drugo in tretjo zastavo, na eni strani vidim nadpis „sv. Franc Serafički; ljudi dobro znajo, da je ta svetnik bil menih, slikar pa naslika nekega kralja, ki v roci meč derži. Na drugoj strani je naslikan sv. Barthol (Jarnej) mladeneč okolj 15 let star; mi pa vemo, da je sv. Joanez med apostoli bil narmlajši, in je vendar imel okolj 25 let, ko je bil v apostolstvo poklican. Tako tedaj niti podoba, niti napis „Sv. Barthol“ (r je spustil) ne odgovarja svojoj sverhi! Tretja zastava je precej dobra. Ali kaj to pomaga, ker prva in druga ljudstvo več na smeh, kakor na pobožnost vabite? Zdi se mi, da je slikar mislil, za Horvate je vse dobro; oni so glumpaki, in nikake pogrške spoznali ne bodo, ali ni tako! pogrške so vsem v oči padle, in zastave so nazaj na Dunaj poslane. Z Bogom!

Iz Gradca 3. junija. J. P. Predragi „prijatelj!“ Ti nikoli ne veš, in tudi jaz Ti vredno popisati ne morem, kako zelo lepo in ginljivo se je preteklega mesca pri nas obhajala šmarnična pobožnost, od ktere sim Ti že unokrat pisal. Verjemi mi, dragi „prijatelj,“ moje serce že odavna ni bilo tako polno svetega veselja, kakor mesca maja. O kako lepo, kako milo, kako sladko se je glasila vsaka beseda in vsaka pesmica! Kamnito serce bi se moralo omečati, ko bi vse to slišalo. Pač velika škoda, da nam je mesec tako ljubeznive pobožnosti le prehitro pretekel. Da pa je ta slovesna pobožnost v čast prečiste Device celemu katoliškemu Gradčkemu mestu kej vseč bila, boš vidil iz tega, kar bom Ti zdaj povedal, samo poslušaj. Pervi šmarnični dan že je bila naša stolna cerkev, kakor je tudi prostorna, vendar vernih napolnjena; potem pa se je dan na dan, od pervega do zadnjega, tolika množica zbirala, da je bila vsikdar, v lepem in gerdem vremenu, prav za prav gnječa v cerkvi. Pa tukaj boš morebiti mislil: „Gradec je veliko mesto, ima mnogo prebivavcev, tedaj tudi mnogo ženstva in večemu delu tako nazvanega pobožnega ženstva so takašne reči prav po volji; ne čudim se tedaj, da je cerkev bila vsak dan napolnjena. Možtva gotovo nisi vidil, ali pa le prav redki so bili možki pri pobožnosti.“ Predragi „Prijatelj!“ Ne misli krivice, verjemi mojim besedam, povem Ti, da niso prenapete: vidil sem vsak dan pri Šmarnicah ljudi iz vseh stanov, od nar višjega do nar nižjega, uradnike in vojake, bogate in revne, možke in ženske, stare in mlade; vidil sem ljudi, ki so inače le o nekterih nedeljah in praznikih prav za prav kakšno subo mašico kradnejo. Da Ti kratko povem: vso hvalo zaslužijo Gračari in Gračarce zastran obiskovanja Šmarnic, ktere so se letos pervokrat v našem mestu obhajale, in se od zdaj nikdar več opustile ne bodo. Za zdaj je odločeno, da bodo

vsako leto v drugi cerkvi Šmarnice; tako so letos bile v stolni; drugo leto bodo v mestni farni cerkvi, tretje pri oo. frančiškanih, potem pa pride zopet stolna cerkev, in tako bodo se te tri cerkve verstile. H koncu letošnjih Šmarnic so pridigali prevsvišeni škof. Bila je ljudstva neizmerna množica v cerkvi, še celo pred cerkvenimi vratmi so pobožni stali ali klečali; tolika množica se je zbrala, kakor v lanjskem misijonu. V pridigi so svitli knez svoje verne ovčice prav lepo pohvalili, da so tako pridno in marljivo dohajale k pobožnosti v čast Device Matere Marije, in zajedno so tudi obečali, drugo leto vse storiti, da se bo ta pobožnost še slovesniši obhajala, ker je toliko všeč vernim častivcem Marije, katerih v našem mestu ne manjka. Po dokončani pridigi so prevzvišeni škof sami imeli slovesne večernice, pri katerih so jim stregli vsi stolni korari, h koncu so še „Te Deum laudamus“ zapeli, blagoslov s sv. rešnjim Telesom podelili, in s tem letošnje tako silno lepe in ginljive Šmarnice končali. Ljubi „prijatelj!“ Ni prenapeto, če ti povem, da pri tej konečni slovesnosti ni bilo serca, ki bi ne bilo ginjeno zdihovalo; ni bilo očesa, ki bi ne bilo solz točilo. Mislim, da za gotovo smemo upati, tako ljubeznjiva pobožnost v čast kraljice nebes in zemlje ne bo ostala brez duhovnega sadu in brez božjega blagoslova. In Bog daj! da bi mnogo mnogo bila pripomogla k zveličanju duš. S to preserčno željo, dragi „prijatelj,“ sem s svojim današnjim pismom pri koncu; povedal sem Ti, kar sem že unokrat obečal. Predenj vendar, kakor celo sklenem, Ti hočem še od drugih Šmarnic nekoliko besedic ziniti, ki so se tudi v Gradcu obhajale. „Kakošne, kje?“ — Dozdaj sem Ti govoril od šmarnične pobožnosti, h kateri je vsakdo lahko prišel; obhajala pa se je še tudi takšna, h kateri ni vsakdo priti mogel, in sicer v našem bogoslovskem semenišču. Obhajala se je ta pobožnost tudi v semenišču letos pervokrat. Napravili so jo nam častiti naš gospod špiritual A. Šmid; prav prav hvaležni smo jim za to. Nočem ti teh na dolgo in široko opisovati, da se mi moj današnji list preveč ne nategne; bile so manj slovesne memo unih v stolni cerkvi, pa nam vendar kaj ljube. — Z Bogom za danes, ne zameri mi, da sem Te tako dolgo mudil!

Še nekaj ti imam pisati. 25. julija bodo milostljivi knezoškof novomašnike posvečevali. Med 27 bo jih trinajst Slovencev, ktere je vse rodila betvica slovenske štajarske zemlje, k sekavski škofiji spadajoče, pač kaj veselo za lepo bodočo laboško škofijo pa tudi zopet preterden dokaz zoper tiste — imenovati jih nočem — ki nam nepremišljeno mnogokrat oponašajo: Slovenci nimajo duha za duhovski stan. — Čez kratko ali dolgo smemo pričakovati obširen življenjepis slavnega Kren-a (Chrön-a) bivšega Ljubljanskega škofa. Podati nam ga nameni bistra slovenska tukaj bivajoča glavica; rodila jo je kranjska zemlja. — Z Bogom.

* Z Reke. Besedice o slovenščini:

Veselo, za vse slavjanske brate neizrečeno veselo je slišati kako naša reč napreduje. Že prec od začetka letošnjega leta smo vidili, da se osem in petdeseto leto nam prav plodno obeta. In nismo se motili. Ustal je v Celovcu nov časnik, ki po slovenskem svetu veliko lepega in koristnega razglasuje. Brali smo v njem nekoliko veličastnih pesmi, lepo domačo novelo in veliko drugih spisov. Prišel je drugi mesec, v katerem se je veseli spomin očeta naše književnosti praznoval. Postavili so mu v Siski spominek; počastili Zibertovo hišo sami deželni poglavar; snidlo se je tam možakov vsake verst, da bi veseli dan veselo praznovali. Da ob kratko rečem 2. dan Svečana je bil dan kakoršnega slovenski rod nikdar popred doživel ni. — Število možakov, vèrljih domorodcov je čez dalje večje. Ni ga mesta, terga, ni je skorej vasi, da ne bi kak mož „Novic“ ali kakega drugega časnika prebiral; ni ga veselega društva, da se ne bi slovenske pesmice prepevale. „Pridi gorenc“ „Slovenska deklica,“ „Zvonikarjeva,“ so še tako znane, da jih pogostama tudi drugi národi prepevajo in očitno hvalijo. — Pa, žalibog! veliko pravih slovincov živi po svetu, kateri ne znajo svojega jezika ne prav govoriti, ne prav pisati, kaj hočemo reči o takih ljudeh? Pa kaj? to še ni dosti! — Velikokrat taki ljudje, namesto da bi se sramovali, svoj jezik še zaničujejo ter ga iščejo pri vsaki priložnosti oskruniti. Taki ljudje niso vredni da jih zemlja nosi; oni so pravi „fex et sordes generis humani.“ S tim, da svoj narod in jezik zaničujejo, kažejo in vsemu svetu trobentajo, da so nevedneži, da so praznoglavci. Jezik, v katerem so perve glasove izustili, jezik, ki jim bi vedno naj slajši biti moral, zaničevavši kažejo, da zaničujejo tudi mater, ki ga je učila. V tem obziru so oni vse druge narode izmagali. Nemec, Taljan, ljubita svoj jezik; Francoz noče drugači govoriti ko francozko; Anglež se skorej povedati sramuje, da zna tudi druge jezike. Ti ljudje pa se svojega jezika sramujejo. Ker nas upanje tolaži, da je zaničevavcov materinskega jezika zdaj tudi pri nas malo, nočemo od njih dalje govoriti. Prašajmo se zdaj, zakaj mnogo izobraženih Slovincov slovensko govoriti ne zna? Če to tega ali unega nevedneža prašaš, ti bo odgovoril; „Slovenski jezik ni tako potreben, da ne bi brez njega živeti zamogel.“ Drugi neumnež ti bo rekel: „čemu se bom slovensko učil, slovensko govoré le kmetje, dekle, hlapci in druga taka zaderga.“ — Tretji, če ga prašaš, zakaj da tiste časopise, enak velikim rjuham od konea do kraja prebere, „Novic“ pa še ne pogleda, ti bo rekel: „Saj bi jih prav rad bral, pa kaj, ko nič ne razumem.“ — Kaj homo takim ljudem odgovorili? Veliko! Slovenski jezik je tedaj nepotreben? Bodi si kakoršnega stanu hočeš, če živiš na slovenskem, moraš tudi slovensko znati. Duhoven na prižnici, zdravnik pri bolniku, vradnik v pisarnici, učenik v šoli, ob kratko „Vsak izobražen človek mora jezik naroda, med katerim živi

poznati.“ Kako milo je slišati duhovnega očeta, ki v prav domačem jeziku narodu božjo besedo razlaga, kako lepo vradnika, ki se s kmetom v razumljivem jeziku pogovarja. Prepričan mislim je vsak, da je kervava potreba slovenski znati! — Marsikdo mi bo rekel: „Ljubi moj! kaj kvantaš, saj znam slovenski.“ Da nekoliko govoriti znaš, ni še dosti, le ta zna slovenski, kdor razumljivo in prav govori in komur se pero pisaje slovensko pismo ne spodtika. Ker smo vidili, da je potreba na Slovenskem slovenski znati, pojmo še nekoliko dalje, ter razgernimo zemljevid. Čigar je ta široka zemlja, ki se razprostira od ledenega do adriškega morja, od Koroške pokrajine do Urala? To je slavjanski svet; stanuje tukaj do 90 milijonov ljudi in vsi govore slavjanski in naš slovenski jezik ni drugega ko veja velikega slavjanskega jezika.

Če boš tedaj dobro svoj jezik znal, obhodiš lahko cel slavjanski svet in vsakdo te bo razumel. Kako lahko in berž se boš tudi drugih narečij naučil poznavši dobro svoje. V našem cesarstvu se govori poljski, česki, horvatski in slovenski, če se primeri, da v eno ali drugo deželo prideš, moraš znati tudi jezik, ki se tam govori.

Ta jezik je tedaj nepotreben? jezik, — da s Prešernom rečem — komur nar več sveta sliši, je nekoristen? Le tistim je slovenski jezik nepotreben, ki le za trebuh skerbijjo „quorum deus venter.“ — Rekel sem dalje, da nekteri pravijo, da slovenski jezik je le za dekline in za hlapce, kakor naš jezik, tako so vsi drugi za dekline in hlapce. Mar ne govorijo na Francoskem dekline francoski. Kako govore na Nemškem hlapci, kako na Laškem? Ravno kakor drugi jeziki, je tudi naš za prosti narod. Hvala Bogu! jezik, kterega prosto ljudstvo ne govori, pravimo, da je mertev, kakor latinski jezik; naš jezik pa ni mertev. Pa ne samo, da naš jezik ni le samo za prosto ljudstvo, timveč on se zamore po vsi pravici med izobražene jezike šteti. —
(Konec sledi.)

Društvo sv. Mohora.

* „Drobtince za l. 1858 smo poslali vsem č. g. družtvenikom, ki so letnino za 1858 plačli.“

Duhovske zadeve.

* Kerska škofija: Za provizarja je postavljen č. g. Jak Pappler v Radle; č. g. Jan. Sumper pa za kaplana v St. Jurje pri Zili. — Č. gg. novomašniki so postavljeni za kaplane: Hausberger Jož. v Greifenburg, Pluh Maksimilian v St. Paternian, Söllner Jož. v Zagric, Wank Mih. v Otmanje. — Umerla sta: Sviti knezoškof Adalbert Jožef Lidmansky in č. g. Franc Eder, fajm. v Radlah. R. I. P.!

* Ljubljanska škofija: Fara Reka je podeljena g. Jan. Lobe-tu, dosed. mozelskemu fajm. Gosp. Jož. Vovk, duh. pom. v Begnjah je postavljen farni namestnik pri Beli skali. Gosp. Vinc. Majer-ju, mestnemu duh. pom., učeniku, kerš. n. in začas. šolskemu vodju v Loki, je selska fara podeljena. Gosp. Jan. Vovk, duh. pomoč. v Kamniku, je postavljen opravnik ali administrator v Špitaliču. Gosp. Jan. Erjavec, duh. pom. v Merni peči, pride ravno tako v Doberničeh. — Umeria sta gg.: Lor. Mušič, farni vikari v Špitaliču, in Janez Lampret, duh. pom. v Doberničah. R. I. P.!

Račun

društva sv. Mohorja leta 1857.

Tek. št.	Dohodki	Posamezno		Ukupno	
		fl.	k.	fl.	k.
I.	Lanski ostanek.				
	V gotovini	124	56		
	V zaostankih	526	45	651	41
	Letošnji dohodki.				
II.	Vpisnina.				
	8 novih družnikov I. verste	8	—		
	15 " " II. "	7	30	15	30
III.	Letnina.				
	368 družnikov I. verste	1104	—		
	86 " II. "	129	—	1233	—
IV.	Za prodane knjige.				
	Za celega Goffine-a	442	30		
	Za druge društvene knjige	153	28		
	Doma jih je vodja prodal za	6	—	601	58
V.	Razni dohodki.				
	Obresti od 200 gld. za l. 1856 in 1857	20	—		
	" " 100 " " 1857	5	—		
	Leon plača honorar za „Drobtince l. 1857	200	—	225	—
	Ukupno	2727	9	2727	9

Tek. št.	Stroški	Posamezni		Ukupno	
		fl.	k.	fl.	k.
I.	Tisk in vezanje.				
	„Drobtince za l. 1857“	368	—		
	„Koleda za l. 1858“	544	1		
	Podoba M. D. na Višarjih	131	24		
	1 Goffine za l. 1855	140		1045	5
II.	Rokopisi.				
	Za Koledo l. 1858	86	—	86	—
III.	Voznina in poštarina.				
	Voznina za društvene knjige	26	51		
	Poštnina za recepise, liste in društvene knjige	32	56	59	47
VI.	Razni stroški.				
	Za izbo, kjer se hranijo društvene knjige	20	—		
	„ pisarniške potrebe	3	57		
	2 listonoscema novoletnino	4	—	27	57
	Ukupno	1218	49	1218	49
	Ako se od vseh dohodkov	2727	9	2727	9
	odbijejo vsi stroški	1218	49	1218	49
	ostanejo še zanaprej	1508	20	1508	20
	to je: Tavžent pet sto in osem gold. in 20 kr.				
	To premoženje se pa takole razkaže:				
	V gotovini			947	29
	„ zaostankih za l. 1852, 1853, 1854 in 1855	514	24		
	„ „ „ 1856	40	30		
	„ „ „ 1857	6	—	560	51
	kakor zgoraj	1508	20	1508	20
	V Celovcu 18. februarja 1858.				

Društveni odbor.